

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Optrin af Kæmpelivets Undergang i Nord

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Optrin af Kæmpelivets Undergang i Nord", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 42. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1809_169A-txt-shoot-idm2336.pdf (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Harald Blatan

og

Palnatoke.

De Talende.

H arald Blatan,	Dannekonge.
Svend Tveskæg,	hans Søn.
Popo,	hans Klerk.
Palnatoke,	Jomsborgs Høvding.
Fjølner,	hans Farbroder, Haralds Hirdmand.
Vagn Aagesøn,	hans Søannesøn.
Bue Digre,	} Vesets Sønner fra Borgundarholm.
Sigurd Kappe,	
Sigvald,	} Strutharalds Sønner fra Skaane.
Thorkil Havi,	
Odinkar.	
Gunnar fra Hlidarende,	en Islænder.
Haralds Sendebud.	
Svends Sendebud.	
En ukendt Olding.	
Hofgoder	

Første Samtale.

Jomsborg.

Sankede vare de ypperste Jomsvikinge, og mellem dem Vesets og Strutharalds Sønner, for at lyde paa Palnatokes Tale, der han gav Jomsborg Love.

Palnatoke.

Hvad var vel Jomsborg? Kun et Vikingsbøl,
Et Smuthul for en vild og fremmet Skare,
Som røved fra den stille Bondemand,
Fra Ven og Fjende, sloges fræk om Rovet,

Og krænked Kvinder, dræbte Vaabenløse.

Vor Arm har knuset denne Røverflok,
Men skulle vi forny dens onde Idræt!
Kun slet det sømmed sig for os, som alle
Fra Odin stamme ned. En anden Trang
Os sanked her, det høit skal nævnes
I Nord, hvi Danmarks Kæmpeskare drog
46Til Vindland hen. – I veed, paa Bretlands Kyst
Jeg har et Rige, som jeg kunde raade.
Hvi kom jeg hid? hvi stillede jeg mig
I eders Spidse, nu da Haaret graaner,
Da jeg med Hæder kunde i min Hal
Hensidde rolig, trodse Haralds Vrede?
Oplader eders Øine, Kæmper! ser
Hvor Nordens Aand i Norden selv forsvinder,
Hvormangen Drot nu kaster gamle Sæd,
For hviden Krist at tjene! ser med Harme
En Klerk fra Saksland knæle, sukke der
Hvor fordum Kæmpen sad og Skjalden kvad!

Jeg saae det, og jeg svor ved Urdas Brønd,
At standse Edderelven, som fra Syden
Vil strømme hid og overskylle Nord,
Og disse Mure skal som Dæmning stande
Mod striden Elv og gemme Nordens Kraft,
Til den sit gamle Hjem kan atter vinde.
Men sker det ei, og driver Jettens Flok
Den gamle, stolte Gudehær fra Norden,
Da skal dog Jomsborg staa i hellig Kraft,
Som Undersyn, som varigt Kæmpeminde
Om Tiderne, som rulled hen,
Som dræbtes af en Trælleskare.

47 *Bue.*

Ja, og af hver en Nidings Ben,
Som Sværdet naaer, skal Muren vokse,
Og Blod skal farve den, da staar
Vor Borg som røden Altersten
Til Skræk og Gru for hele Norden.

Sigvald.

Du har os sanket, Toke! her til Stevne,
For mellem os at skikke Lov og Ret,
At Borgen, som saa stærk vi bygged,
Som har i os saa fast et Værn,
Ei skal ved Splid og Tvedragt ødes;
At Vildhed og at Grumhed ei
Skal Høvdinge imod os reise.
Thi, sig! hvad med din stille Kløgt
Du har udfundet!

Bue.

Trænge vi til Love?
Skal de vel binde vores Kæmpehaand!
At kaste Hjelm og Skjold, og modig
Med løftet Sværd i baade Hænder
At gange frem og aldrig fly,
Er Mandens Lov; men kønt at holde Fred,
Det er en Lov for gamle Kvinder.

48 *Sigvald.*

Du Bue! pukker altid paa dit Sværd,

Hvad har du vel, naar det engang du mister?
Din Hjerne den er tom og farlig hul,
Derfor og nu saa høit din Pralen skralder.
Du mener, at af Dødningben
En Mur kan bygges, veed da ikke
At snart de rulle, naar kun Liv
Hel sagtelig det ene rører,
Du vil bestryge den med Blod,
En herlig Kalk, som stadig rinder
Og river Muren med sig hen.

Palnatoke.

O kives nu ei saa! kun lidet sømmer
Sig Sligt for Mænd. Vist, Bue! ei
Min Lov din Kæmpehaand skal binde,
Kun raade med den, saa den ei
Sig alt for vildt omkring skal tumle.
Du Sigvald! kløgtig fandt, at Bue
Foruden Sværd var vaabenløs;
Men hvor er Kæmpen vel, som nænner
At vriste Sværdet af hans Haand!

Nu Lovene jeg eder vil fremtælle,
Og hvad ham tykkes, maa Enhver i Dag
Om dennem tale, men naar næste Morgen
49 Fremgryer, skal for hver, som Loven ei
Vil taus adlyde, Porten fluks oplades,
Og har han hørt den slingre bag sin Hæl
Mod Stolpen ind med Gny, han aldrig
Af Jomsborgs Mænd skal høre anden Tale,
End den som lyder høit i Sværdets Døn,
Naar det hans Skjold og Brynje kløver.

Alle.

Ja han skal høre Sværdets Døn,
Naar det hans Skjold og Brynje kløver.

Palnatoke.

I Livets Morgenrøde Livet spiller
Letsindig vaklende, som Rør i Luft;
Mod Livets Aften Størken atter svinder
Og varig Kraft er ikkun Asers Lod;
Vor Borg behøver Mænd, og derfor Ingen,
Som ei har baaret atten Vintres Kuld,
Og Ingen som har femti Aar paa Bagen,
Skal stædes Adgang til vort Kæmpelaug.

Bue.

Ja, ingen Dreng og ingen Gubbe,
Som blegner ved at skue Blod,
Som nøler med at drage Sværdet,
Maa taales i vort Kæmpelaug.

50 *Palnatoke.*

Den Mand, som bange veg i Strid
For En, der kaldes maa hans Jævning,
Om han ved List end sneg sig ind,
Skal fluks uddrives som en Niding.

Bue.

Ja, Hver som bange veg i Strid
For En, for ti, for hundred Fjender,

Bør drives ud.

Palnatoke.

Nei, ikke saa!
Du est af Staal, og Staalet viger
Ei før det hel er sønderbrudt;
Gid Jomsborg aldrig dine *Lige*
Maa mangle! men den ødtes fluks,
Hvis Alle vare *dine* Lige.

I Vestresaltet tit jeg foer,
Og naar jeg veg for Stormens Vælde,
Jeg stundom saae en Snekke stolt
Forsage Land og Kyst og Havn,
Og trodse kæk de store Bølger.
Jeg stod og saae med herlig Lyst
Paa Asathors det høie Billed;
Men Roret knak, og Snekken sank,
Og kneiste aldrig mer paa Havet,
51Og aldrig mer den bar en Flok
Af Kæmper hen til mandig Idræt.
Du veed det, Bue! ei af Frygt
Jeg taler saa, end ofte Skjoldet
I Striden tykkes mig for tungt;
Men dette Laug ei, som et Under
Paa Himlen, skal en føie Tid
Fremglindse og igen forsvinde;
Af haarde Stene Muren blev,
I Jernets Størke Porten klædtes,
Thi vil jeg og, at flere Led,
End jeg kan tælle op til Odin,
Skal tælles ned fra mig, og end
Skal i sin Vælde Borgen stande.

Sigvald.

Ja, det vanærer ingen Mand
At vige for en mægtig Fjende,
Thi ellers maatte stolte Eg
Sig skamme, naar dens Top sig bøier
For Vindens Kraft.

Bue.

Saa tænker du,
Din Fader tænkte ligedan, Strutharald
Har set sin Strut af fem Marks Guld
Paa Bues Hjelm og han har tiet.

52 *Palnatoke.*

Alt Nag og Nid skal her forsvundet være,
Thi Brødre er det, som i Jomsborg bo;
Om Nogen ogsaa fandt sin næste Frændes,
Sin Broders, Faders Bane her,
Ei maa han blotte Sværd, men ene
Jeg dømmmer hvad mig tykkes Ret.
Med Vandet som vor Borg omskyller,
Sig Blodet blande! men den selv
Ei smittes maa af røde Vædske;
Mon Aser vel har glemt, at Fenris bed
Med onde Tand af Tyr hans Høire;
Og veed de kanske ei, han skal engang
Den høie Seierfader sluge?
De Intet glemme, Alt de veed,
Men helligt Thing de ei vil smitte

Med Ulvens Blod – Som Guders Thing
Saa skal vor Borg os hellig være.

Bue.

Den Lov er haard, var anden Høvding
End Toke, snart jeg skulde atter se
Borgundarholms de høie Bakker,
Hvor frit jeg turde løfte Sværd
Mod Vesets og mod egne Fjender.

53 *Sigvald.*

Den Lov er viis; thi ingen Høvding
De vilde Kæmpers Overmod
Var mægtig uden den at styre;
Snart skulde Ravnene hakke ud
Den sidste faldne Vikings Øine,
Og Ulven vade dybt i Blod,
Og slide Lig i Borgens Sale,
Om Frændehævn og Tvekamp her
Tillodes inden disse Mure.

Palnatoke.

Hvor Tappre er, Bagtale, Digt og Løgn
Kan ikke være, hvis det Nogen glemmer,
Med Spot og Haan fra os han drives ud.
At sige Tidende ei heller Nogen vove!
Thi selv jeg først og ene vil
Forkynde, hvad der skal forkyndes.

Alt Bytte skal til reiste Stang
Henbæres, der det skal uddeles;
Og er en Niding, som for sig
Beholder Noget, aldrig Solen
Ham skal beskinne mere her,
Om han og var min næste Frænde,
Næst mig den vældigste i Kamp.

54 Ei sankedes vi her til Lyst og Gammen,
Men til at virke, bære kækt som Mænd
Hvad Mænd kan bære, derfor Ingen
Sin Trængsel eller Kvide maa
For Anden klage.

Bue.

Kvinder sømmer
Det sig at klage, ser jeg En
At vride sig i Kamp ved Saaret,
Han skal vist ei fortælle, hvad
Han vred sig for.

Thorkil.

Men naar en Byrde
Er mig for tung, hvi maa jeg da
Ei byde Vennen hjælpe mig at bære?

Palnatoke.

Fordi saalænge du den bærer selv,
Da er den din, men naar du den fortæller,
Da er du dens, og den igiennem dig
End søger at nedbryde Vennens Kraft.

Kun een er Loven, som end maa tilføies:

Imellem os skal ingen Kvinde bo,
Thi Manddom døer i Kvindens kæln Favn.

55 *Bue.*

Selvanden jeg hver Nat i Sengen ligger,
Jeg med mit gode Sværd, og vi
Vist ei hinanden skal forkæle.

Sigvald.

Som Mandevid er lidt mod Norners Visdom,
Saa, Toke! agter jeg min Kløgt mod din.
Men dog mig tykkes, om mig Noget tyktes,
At denne Lov er underlig og sær.
Naar Vinterfrosten binder Havets Strømme,
Og Snekken hviler trygt i Borgens Havn,
Naar Kæmperne om bredden Bord forsamles
Til Gammens Tale, sjunge gamle Kvad,
Hvi maa da fagre Møer ei fremgange
Alt under hviden Lin, og brune Mjød
I Hornet øse, det til Kæmpen række?
Valkyrierne jo i Odins Sal
Fremgange saa, og aldrig end Man hørte
Einherier at glemme daglig Strid.

Sigurd.

Ei er jeg snild i Maal som Sigvald,
Og tier gerne, naar som Kløge tale;
Men her mig tykkes dog et Ord
Jeg og maa lægge til: jeg fæsted
56 Mig liden Tove, hun er væn som Faa,
Dog hid jeg drog for Manddoms Daad at øve.

Palnatøke.

Ja, Brødre! Kæmper! I har Ret,
Hel underlig kan denne Lov og synes,
Jeg grubled længe, nødig vilde jeg
Den fagre Lænke sønderbryde,
Ei har jeg sønderbrudt den, sagte
Jeg løfted ikkun Led fra Led.
I Borgen her maa ingen Kvinde være,
Kun tvende Nætter maa i Rad
Sig Nogen selv fra Borgen fjerne,
Men Høvdingen, som skarp i Syn,
Maa dybt i sine Kæmper skue,
Vil stundum dog om Vinterstid
Tilstæde den, hvis Mod er øvet,
Hvis Hug er fast, som er en Mand,
At dvæle hos sin Mø, sin Kvinde.

Dig Sigurd! Nordens ægte Søn,
Og Sigvald! snild i Raad og Tale!
Jer vil jeg lære, hvi vor Borg
Maa lukkes tæt for hver en Kvinde.
Valkyrier i Odins høie Sal
Frembære Mjød, ja endnu mere:
Folkvangers Mø i kærlig Favn
57 Indslutter Kæmpen, som har elsket.
Jeg fordum sad i Stefners Borgesal,
Med hviden Haand Olufa rakte
Mig Hornet, gav mig Haanden med,
Og mangengang jeg djærv er sprunget
Fra hendes Favn i Hildurs Leg;
Med Lyst jeg hørte hende kvæde,

Men og med Gammen Pilesang.
Alt under Høien hviler hun, men hist
Paa Disabænk jeg skal den Væne favne.
Ei er det Tingens men kun Tidens Skyld,
Som ved sin Vanart nøder os at kaste
Det Halve bort af Fædres Kæmpeliv,
For anden Halvdel at bevare;
Naar Møen er Valkyrie, da ei
Hun Manden kalder bort fra Odins Lege,
Saalænge hver en Nordens Mø
For Freia knæled øm og modig,
Oplued hun sin Beilers Sind
Til mandig Daad; thi vel hun vidste,
Sesrumner aabnes kun for Mænd.
Alt længe nu er Tro paa høie Guder
Hos Mange slukket, siden vi i Lund
Opreiste deres Støtter, synes Aser
Som døde i den døde Sten,
Og Kvinden, hun som søger Varme,
58Og lever kun i den, har følt
Paa kolde Sten, og gyst, og flygtet;
Ei mer hun stunder efter Freias Sal;
Men tæt hun vil sin Elsker knuge
Til sig paa Jord. – Og nu den nye Lære!
For Kvinder skabt, den heder Kvindens Hjerter,
Og Mandemods det før saa haarde Malm
I Heden smelter.

Thorkil.

Du da mener altsaa,
At Kristuslæren Nordens gamle Kraft
Fordrive vil?

Palnatoke.

Jeg Intet *mener*
Jeg ser og tror, og hver som ser,
Maa tro med mig. Jeg fuldt har nemmet
I Bretland Læren, kunde og
Hel klarlig vise, at det saa maa være;
Men dennegang jeg dig kun vil adspørge:
Hvorfor mon Angler undertvang
De gamle Britter? Hvorfor mon
De samme Anglers Æt betvunges
Af Regnars Sønner? Hvorfor kued Rolf
Det stolte Valland?

59 *Thorkil.*

Ja, det synes vise,
At største Kraft hos Asafolket boer;
Men Eet er underligt, hvi kued
Vel Sakslands Otto Harald saa?

Palnatoke.

Mon Aserne da med ham strede,
Og mon for Aser Harald stred?
Veed du det ei, at Leirekongen
Er haltende og sygelig,
Vil være baade Gorm og Thyra,
Vil være baade Ild og Vand,
Men blir en Damp, det Slette af dem begge.
Hans Hirdmænd er som han, hans Folk
Forvirret veed ei hvad det vil og søger,
Og var det da den kristne Otto vel,

Som ødte Danneværke, eller
Var det ei Trygves djærve Søn,
Den unge Olaf hist fra Norrigs Fjelde,
Af gamle Haralds Æt, med Haralds Tro,
Ham, som jeg før min Død end tænker
At se paa Haralds Stol og der
At gøre Jomsborg hartad unødvendig!

60 *Thorkil.*

Hvor kan du ønske det? Har Nogen
Vel dyrket Guderne med mere Flid
End Hakon?

Palnatoke.

Hakon? ja Hakon!
Jeg kender ham, Guldharalds lumske Morder.
Han sanker Ben af gamle Haralds Æt
Og reiser paa dem Hladejarlens Sæde,
At det kan vorde høit, en Kongestol.
Han tro'r paa Jetter, paa sin egen Størke
Paa Valhals Guder tror han ei.

Thorkil.

Men hvorfor har han da vel bygget
Ved Hlade og i Guledal
De fagre, prude Gudehuse,
Hvis Mage Man ei saae i Nord?
Hvi mon han Aser saa udsmykker
At Guld det hartad skjuler dem?

Palnatoke.

Hvorfor? Det var vel ikke tungt at sige;
Men naar han skjuler Aserne med Guld
Da gør han ret; thi det var Guld det
Som skjulte Aserne for ham.
61 Han har opbygget Gudehuse!
Hvor priseligt! Saa bygge og
De Kristne Gudehuse. - Fordum,
Ved Tidens Fødsel, kvæder Vola, blev
De rige Guders Borg fra Jordens Vange
Til Himlen fløttet - Hakon vil
Den maaske ned til Jorden atter hente,
Fordi den er lidt høiere end hans.
Dog, herom kan vi siden tale
Om saa Du vil.

Nu har I hørt
Hvad Lov, hvad Ulov er i Borgen,
Og hver, som ei vil lyde, fluks
Udgange, om han ei vil drives!
Thi denne Lov som Volas Kvad,
Som Odins Bud skal hellig være.

Alle.

Ja, den skal staa som Volas Kvad,
Som Odins Bud, som Valhal selv.

En Jomsviking.

En Snekke hid har ladet stande,
Og ligger hardt ved Havnens Port,
En Ungersvend staar i dens Løfting,
Og raaber høit paa Palnatoke.

Nu ginge alle Høvdinge op paa Muren.

62 *Palnatoke.*

Hvem est du, mens saa høit du raaber,
Og ter dig storlig ved vor Borg?

Vagn.

Ei dølger jeg min Æt, og du vel burde
Mig kende; thi mig avlede din Søn
Med Vesets Datter. Spørg kun Bue!
Han kender Vagn.

Palnatoke.

Hvi kom du hid?

Vagn.

Fordi jeg kedtes mellem mine Frænder
Ved Bænkesæde og ved Studebrøl,
Og mine stille Frænder tyktes ilde
Om mig, fordi jeg stundum slog
Et Ben i Panden paa en Vrævler,
Maaske lidt haardt, saa Blodet sprang,
Og Kroppen faldt og glemte sig at reise.
Thi søgte jeg nu hid, da jeg har hørt
At her er Mænd og ingen Kvinder,
Jeg vidste og, at Bue var her alt,
Og hvor han er, der gad jeg ogsaa være.

Palnatoke.

Og mener du da, Frænde! at du her
Kan frit med Mandehovder lege?
63 At Jomborgs Kæmper taale mer,
End dine egne næste Frænder?

Vagn.

Kun lidet nyder jeg vort Frændskab,
Den første Gang vi sees, og altid jeg
Har tænkt, du var en anderledes Mand.
Jeg sad som Dreng paa Skødet af Thorgunna,
Og hørte Aage tale om din Daad
Om Vinteraftner, naar han sad ved Ilden
Og gjorde Pleiler, hvordan du
I Bretland foer og paa de irske Kyster,
Da kaagte al den Smule Blod,
Som i mig var, med begge Hænder
Jeg løftede paa Pleilen, slog i Ild,
Saa Aages Haar blev fuldt af Gnister.
Engang fortalte han, hvordan du skød
Med sikkre Pil det lille Æble
Ned af hans Hoved; fluks jeg fik
Mig gjort en Bue, lagde saa et Æble
Paa Hovedet af vores ene Træl,
For dog at se, om ei jeg kunde ramme
Saa godt som du. Jeg rigtig nok
Skød feil, og ramte Trællens Øie,
Men siden den Tid har jeg øvet mig
Og søger nu til dig som til min Jævning.

64 *Palnatoke.*

Er du saa brav i Haand, som stærk i Mund,
Da har jeg ingen Skam af vores Frændskab.

Sig, Bue! tør du borge for
At han ei bryder vore Love?

Bue.

Jeg knap tør borge for mig selv, end sige
For slig en vild ustyrlig Dreng.
Han blir en vældig Kæmpe; men at holde
De Love her, han sikkert mægter ei.

Vagn.

Kun lidet hædrer du din Fostersøn.
Hvad kan det være vel for Love
Som du, men ikke jeg kan holde?

End I, Strutharalds fagre Sønner!
I raade dog vel godt for mig?

Sigvald.

Eet Raad vi begge har, vi ville:
Du aldrig kommer her i Flok

Vagn.

Ei heller, naar jeg bærer jer en Hilsen
Fra jeres Fader? Jeg i sidste Vaar
Var hos ham, for jeg vilde skønne,
Om bedre nu sin røde Strut
65 Han gemte, siden Bue Digre,
Af Medynk gav ham den igen.
Jeg fandt kun nogle Faar og Stude,
Og saa en Smule Andet. – Ser du,
Hvor dybt sig Rusten har indgnavet
I disse Skjolde, disse Sværd?
De har vist ogsaa ligget grumme længe,
Hver Dag vi dygtig slide paa dem, men
Endnu de ikke ret vil blive blanke.
Strutharald er vist ikke blevet vred,
Fordi jeg tog, hvad han dog selv ei brugte,
Og hvad jeg høilig kunde trænge til;
Thi Skib og Folk jeg fik af Aage,
Men ingen Vaaben, – til sin Plov
Han bruger Jernet, – og jeg maatte
Da selv se til at faae lidt Staal.
Nu, Sigvald! kommer jeg i Flokken?
Det kunde jo dog glæde dig
Hver Dag at skaade disse Vaaben,
Og mindes om din Faders Gaard.

Palnatoke.

Men sig! hvor gammel est du Frænde?

Vagn.

Jeg lyver ei, tolv Vintre er jeg gammel.

66 *Palnatoke.*

Ei bryde vi da vores Lov, som vil,
At Hver hos os skal tælle atten Vintre.
Men vel mig tykkes om dig, Vagn!
I Bretland har jeg Jarlerige,
Og Hælvten nu skal være dit.

Vagn.

Vel er det budet; men jeg skøtter
Ej om dit Rige. – Eders Lov
Jo brydes ei, naar ikkun Hugget
Er atten Vintre; jeg mit Sværd
Vil løfte da med baade Hænder,
Saa tænker jeg nok at mit Hug
Blir firogtyve Vintre gammelt.
Halvhundred Mand og dette ene Skib
Jeg ikkun har; men dog jeg byder
Strutharalds Søn, den tappre Sigvald ud
At møde mig med tvende Skibe
Og hundred Mand til Vaabenting,
Og taber jeg, da skal jeg vige;
Men viger han, mig og min Flok
I skal i eders Flok optage.

Nu, Sigvald! er du ingen Niding,
Er Mandehug dig mere kært
67End Sengelyst og Bænkesæde,
Saa kom herud og prøv en Dyst!

Palnatoke.

Da han saa mandelig dig æsker,
Og byder saa forvovent Bud,
Saa faaer du lægge mod ham, Sigvald!
Du kuer vel hans Overmod;
Men dræb ham ei! lad Skjolde bære
Omkring ham! thi han skal
Kun lære, han er Dreng i mer end Alder.

*Der Skibene vare lagde ud, raabte Palnatoke til Vagn: Nu Frænde! Porten er opvundet,
Og fluks du frit kan seile ind
Her under Buen, naar kun først du jager
De Fiske ind, som nys løb ud.

Snare fløi Pilene i Flok og ei sparedes Hugvaaben. Enstund saae Alle tause derpaa, men da Striden begyndte at mindskes paa Sigvalds og øges paa Vagns Haand, stod Bue brummende, indtil han endelig udbrød:

Jeg troer Sigvald nænner ei
At hugge i sin Faders Skjolde.

68 Palnatoke.

Jeg troer han har Ret, de Hug
Er mer end atten Vintre gamle;
Jeg frygter snart at Sigvalds Skjolde
Blir alt for smaa, naar de skal til
At indeklemme ham. – Mig tykkes
At Sigvald styrer ind mod Land.

En Jomsviking.

Ham fattes Sten, dem vil han sanke.

Vagn.

Hør Sigvald! det behøves ikke.
Jeg ser, at du vil sanke Sten
For at afgnide Vaabenrusten,
Det ei behøves, alt mit Sværd
Har slidt sig blankt i dine Skjolde,
Og Blodet troer jeg ogsaa hjælper.

Ogsaa Vagn gik paa Land og Sigvald trængtes alt haardere og haardere, men der Palnatoke saae det store Mandfald, da raabte han:

Nu er det nok. Vi har for Sæd
At prøve Mænd, som vil i Lauget,

Men slig en Prøve, som i Dag,
Maa være sjelden. Sig! hvormange
Gik der til Valhal?

69 En Jomsviking.

Sigvalds Flok
Har Tredve tabt og Vagns kun tyve,
Men Somme have Ulivs Saar.

Vagn.

Nu, Palnatoke! mener jeg dog ei
Du nævner mig en Dreng.

Palnatoke.

Saa stille, Frænde!
Du veed dog vel, at jeg er Høvding her.
Hvad praler du vel af? ei var det sjældent
Blandt vore Fædre, at en tolvvaars Dreng
Var mægtig til i Strid at bære Vaaben,
Ja stundum eied han og sindig Kløgt.
Den savner du, derfor du nu skal drage
Med Bue ud paa Tog, ei komme hid
Før han sig trøster til for dig at borge,
At du vil skikke dig i vores Lov.

Vagn.

Vil du da bryde...

Palnatoke.

Tie, og lyd din Høvding!
Du, Bue, tæm ham! før ham siden hid!

70

Anden Samtale.

Jomsborg.

Palnatoke sad med de ypperste Høvdinge i Salen.

En Jomsviking.

Et Bud fra Leirekongen stander
Ved Borgens Port.

Palnatoke.

Fra Harald?
Gak Bue! før os Budet hid!
*(til Vagn.) Du vakkre Knøs! har du set Leirekongen?

Vagn.

Om jeg har set ham? veed du ei,
Han kommer tit paa Gæsteri hos Ake,
Og lider godt din Søn, den spage Mand,
Der passer kønt sin Bondesyssel.
I Høst, da jeg fra Bretland kom
Og gæsted Ake, var og Blatan der;
Vi sad og snakked overborde

71 Om Allehaande; Talen faldt
Da og paa dig og paa din Manddom.
Jeg saae at Harald skifted Lød,
Hvergang vi nævned dig og Jomsborg,
Og vilde gerne dreiet Talen om,
Men jeg holdt fast og sagde lydt min Mening,
At, siden Rolf, i Danmark ei
Var født din Jævning. Det var Gammen,
At se paa Haralds Øine; thi
Det Hvide vendte ud, og Læben
Er neppe bleven hel igen,
Saa sled i den de sorte Tænder,
Til sidst han Hornet tog og drak
Hel vældig, for sin Harm at slukke.

Palnatoke.

Det var mit Arveøl han drak;
Nu veed jeg, hvi han Bud mig sender.

Bue.

*(med Budet.) Der har du ham, men om han lever,
Til han har røgtet Ærendet, det veed
Jeg ikke; thi da Porten bag hans Hæle
Lidt tungt blev smækket i, da skjalv
72 Han ret som Løv i Blæst, og se!
End ryste alle Trællens Lemmer.

Palnatoke.

Sig frem du Træl! hvi kom du hid?

Budet.

Ei er jeg Træl, en Søn af Fjøl nir.
Mig sendte Kongen til dig hen,
Fordi af samme Æt jeg stammer,
Fordi...

Palnatoke.

Af samme Æt? ja, Fjøl nir
Han er maaske min Farfars Søn,
Men dog af Trælleæt. Hans Frændskab,
Den onde Nidings, vil jeg ei,
Og endnu mindre dit, du Usling!

Taus og forfærdet stod Sendemanden.

Palnatoke.

Nu! har du ædt dit Budskab op paa Veien?

Budet.

Fordi at Kongen tænkte, naar du saae
Din Fræn... naar en Søn af Fjøl nir
Indbød dig, var det dig et Tegn,
At Kongen har forglemt sin Vrede.

73 *Palnatoke.*

Ja, naar en Søn af Fjøl nir kom,
Saa maatte jeg da sagtens mærke,
At Harald var mig grumme god;
Det var just ei saa dumt. Nu Mer!

Budet.

Kong Harald Tidende har spurgt fra Bretland,
At Svend er død, og til hans Gravøl
I Roskild efter trende Nætters Frist
Han byder dig, og mener at du ikke
Vil oversidde Budet, da du selv
Har Svend opfostret.

Palnatoke.

Træl! du lyver.
Hvem har vel sagt, at Svend er død?
Du Vagn! har du hørt Sligt i Bretland?

Vagn.

Ja hørt det har jeg, men om det er sandt
Det veed jeg ikke.

Enstund stod Palnatoke grundende og mælte saa:

Far kun Træl!
Og hvis du kommer førend jeg til Harald,
Da sig ham: Palnatoke kommer vist.
*End mælte han, der Bue var udgangen med Budet: 741 Kæmper! reder trende Snekker
fluks,
Som bære kan tregange hundred Mænd!
Een styrer jeg, de andre Vagn og Bue.

Alle ginge skyndelig ud.

Palnatoke.

Hvad er dog Mandekløgt! jeg mente
I Svend at fostre Dannemark en Drot,
Som vilde Skjoldungnavnet atter hædre,
Og holde stadig ved den gamle Sæd;
Nu er han død, og al min Id forgæves,
Forgæves har jeg døvet stærke Røst,
Som kaldte mig til Hævn, - nu atter
Staar Harald ene i sin Æt,
For Gorms de tunge Drømme, Klerkens Spaadom
Jeg altid grued, og jeg gruer end.
Skal jeg udrydde Odins Slægt i Danmark?
Og dog - er Harald Odin værd? og jeg!
Er jeg da ikke og af Odins Stamme!
Du selv mig kalder Harald! Vel! jeg kommer,
Og drikker *Arveøllet* efter Svend.

75 Roskilde.

Harald.

Saa kom da Palnatoke ei! han trodser
Mig og det hele Danmark i sin Borg.

Popo.

En Røverkule er det, Herre Konge!
Et Helved, onde Aanders Hjem.

Fjøl nir.

Han kommer vist, dumdristig var han stedse,
Han kommer med en Vikingsflok,
Og mener da at kunne trodse
Sin Konge, men jeg tænker det
Skal blive sidste Gang. Al Hæren
Er sanket, naar han gaar tilsengs,

Vi, for at spare Blod, vil tænde
Lidt Baal og ryge Ræven ud,
Hvis han ei kvæles kan derinde.
Herr Biskop! kan det kaldes Synd?

Popo.

Nei det var Synd at kristne Mænd
For slig en Hedning skulde falde;
Vistnok, desstørre blev hans Straf,
Men vi er Kristne, vi vil ikke
76Hans Kval forøge, heller se
For nye Synder ham at spare.

Ind traadte Gunnar fra Hlidarende i Hjelm og Brynie.

Harald.

Hvi, Gunnar! est du vaabenklædt?

Gunnar.

Jeg kommer til dig Herre Konge!
I denne aarle Morgenstund,
At bede Orlov, thi til Hjemmet
Nu staar min Hug.

Harald.

Hvad fattes dig?

Gunnar.

Mig fattes ikkun hvad som Ingen
Kan give mig, end ikke du,
Mit Island, Konge! mine Frænder,
Mit Hlidarende og min vante Dont.

Harald.

Hvi kom du, da saa hardt dig længes
Nu efter Fostrelandet alt?

Gunnar.

Jeg vilde se med egne Øine
De Steder, hvor i fordum Tid
77De gamle Kæmper Livet fristed,
Hvor de bedrev saamangen Daad,
Der kvædes om af vore Skjalde,
I alskøns Idræt vilde jeg
Forsøge mig, thi det mig tyktes
Uhæderligt, hvergang jeg kvad
Om Fædres djærve Id, saalænge
Jeg ikkun skifted Hug til Skemt.
Nu har jeg set de rappe Pile
I Luften flyve, og mit Skjold
Er mærket af de hvasse Egge;
Jeg Sigarsted har set, og Leire,
Og Jellinge og Odinsei,
Og hvad jeg kunde se i Danmark.
Nu drives jeg til Gudefolkets Hjem,
Til Upsals Helligdom og Sigtun:
End eengang vil jeg da i Norrig
Omvanke i det prude Land,
Der avled Mænd, som heller vilde
Omgærde sig med Sne og Is,
End taale at Kong Harald reiste

Paa deres Nakker høie Stol.
Naar det er sket, da farer jeg
Med Gammen til mit kære Island.

78 Popo.

Kong Harald! elskte Søn i Kristo! hør!
Den blinde Hedning vil til Upsals Tempel
Og dyrke Djævlene. Har du ham kær,
Da byd ham tage Kristendommen,
Hvis ei, da deler du hans Synd.

Gunnar.

Hvi er den Klerk og altid her tilstede
Naar Mænd samtale? Konge! du kan tro
Hvad dig behager; men du vil dog ikke
Forlange: jeg skal skifte Guder med?

Harald.

Vist ikke. Du beholde maa din Tro,
Men bliv saa her! hvad vil du hjemme?
Mig tykkes, vi har lange Nætter,
Og gruelige nok, men I!
I har jo Nat den hele Vinter!
Det maa dog være grumme fælt.

Gunnar.

Ei er det saa. Om Arnestedet
Vi sankes da i venlig Krinds.
Hvem Skjaldskab fik af Odin, kvæder
Om Asers og Hrimthursers Strid,
Om Odins Æt i Svithjod og i Frakland.
79En Anden, som er snild i Maal,
De mange fagre Sagn fremtæller
Om Yngves, Skjolds og Anguls Slægt,
Og vore egne gamle Frænder,
Som bygged først det øde Land;
Men de som lyde paa, de sysle
Imens med deres egen Gerning;
En skæfter Spyd, en Anden skær
I Skjoldet Runer, og den Tredje
Sig snoer stærke Buestræng;
En hvætter kanske og sit Sværd
Saa sagte, eller Tollekniven
Han rører med sin nemme Haand.
Nu Kvinderne! de spinde Hørren
Paa bløden Hynde, eller sømme Lin,
Men Somme kan dog og baldyre,
Og Andre slaa den lette Væv;
De sjunge stundom og en Vise,
Og mest om Elskov. Du kan tro,
Der fattes ikke Lyst og Gammen.

Harald.

Det maa saa være, men det er
Dog ikke altid, at I kvæde
Om Guder og den gamle Tid,
I glemme ikke dem som leve,
80Men spilde ei paa dem jer Lov;
Mit Blod end syder, naar jeg tænker
Paa den Nidvise, som en Træl
Om mig, en Konge! turde digte.
Da svor jeg hele Island Had,

Men du ei dine Landsmænd ligner,
Thi vilde jeg, du skulde her
Stadfæstes, tage dig en Kvinde,
Og bedste Hersefylke af min Haand.

Gunnar.

Den Tak som byder! men jeg tykkes
Mig mer end Herse paa min egen Gaard.

Harald.

Storagtig er du som de Andre.
Tillader vel dit store Sind,
Islænding! Skænk af mig at tage;
Hvad heller er og dette Klædebon
Med disse guldudsyede Vanter,
Samt denne Hat fra Garderig
Dig mindre værd, end hvad du selv har hjemme?

Gunnar.

Ei maa du vredes, Konge! og din Skænk
Med Tak jeg tager, naar du derimod
Af mig vil tage gode Langskib
Med Gods og Alt til Mindetegn.

81 *Harald.*

Vel sømmer det sig lidt en Konge
At tage Skænk af fremmet Bondemand;
Men dog vil jeg det gøre dig til Hæder,
At Islands stolte Folk kan se,
Om Dannerkonger ei fortjente
Et bedre Drapa.

Ene kom Palnatoke gangende ind hel skyndelig.

Palnatoke.

Hilsæl Kong Harald!
Jeg havde hartad aldrig fundet dig.

Fjølner.

Det havde været ilde, Brodersøn!
Thi du vist ledte grumme længe
Før du har fundet hid, og dersom ei
Jeg kendte dig desbedre, skulde
Jeg hartad tro, at du dig dennegang
Forvildede.

Med det samme sneg sig Fjølner ud af Salen.

Palnatoke.

Det Samme tænkte jeg
I Aftes. Just som Maanen steg
Jeg naaede det gamle, prude Leire,
Kongsgaarden laa saa taus og øde,
82 Som om den sidste Skjoldung var begravet.
Jeg stødte med mit Sværd mod Porten,
Men hule Døn var alt det Svar jeg fik;
Jeg kom til Hyldehøien, saae at Stenen,
Hvor Dannerkongen fordum sad,
Hvor Harald sad, da han blev hyltet,
Var væltet ned, da gøs jeg ret,
Og mente det var arge Trolde,

Som kogled frem de slemme Syn.
Sørgmodig gik jeg trindt i Vangen
Og frygted hartad ei at finde
De gamle Kongehøie mer.
Men da jeg saae Rolf Krakes stande,
Som selv han fordum stod og faldt,
I Ring af sine djærve Kæmper,
Da glædtes jeg. Jeg gik derop
Ved Midnats Tid, og stirred længe
Forundret paa den gamle Borg
Og lytted, om jeg ikke kunde høre
Et Sværd at klirre paa et Skjold,
En Hund at bjeffe, om ei andet,
Saa dog en Snorken, Alt forgæves;
Mig tyktes kun at se en vældig Skygge,
Som om det kunde været Gorm,
Henskride sorgfuld over Vangen,
Og stirre hen paa Odins Lund,
83Det faldt mig aldrig ind, at Harald havde
Sin Stol fra Leire fløttet, thi det var
For mig, som om han havde fløttet
Sig fra sin Stol. - Hvordan
Kan Leirekongen ville bygge
Paa andet Sted, end Skjold og Rolf,
Og Frode, Regnar, Gorm hin Gamle?

I Morges først da Solen kom
Og skinned paa det Kors, som stander
For Offerlunden, da jeg saae,
At Stenen, som i tusend lange Vintre
Har baaret Guders Offer, den
Som Skjold opreiste, var omstyrtet,
Da først jeg skønned, hvorfor nu
Ei Harald bygger mer i Leire.
Da troløs han har Guderne forladt,
Det faldt ham tungt at se den Lund,
Hvor Konger fordum bad til høie Aser
Om Kraft i Aand og Held i Kamp,
Og hvor de bad til milde Vaner
Om Grøde for den grønne Eng,
For Agren og for Dannekvinden.
Det var ham underligt om Nat
I Kongehallen, hvor hans Fader døde
Og mæled sine sidste stærke Ord
84Imellem hine mange Kæmpehøie,
Hvor Drauger ride for at speide ud,
Om deres Æt end er dem værdig.

Nu først jeg mindtes, at den Træl
I sendte, bød mig hid til Roskild.
Jeg kom, og da jeg spurgte ud
Om Kongen, peged Man paa Kirken,
Som bygtes til en fremmet Gud.
Der vil du vel begraves Harald
Og skjule dig bag tykke Mur
For dine gamle Frænders Vrede?
Et herligt Valhal!

Bleg og forvirret stod Kongen.

Popo.

Fule Hedning!
En Djævel taler gennem dig.
O Herre Konge! lad dig ei forvilde!
Slaa Kors for Brystet! læs andægtig
Confiteor! og du skal vorde styrket.

Palnatoke.

Du gør jo Hammerstegnet, Konge!
Og vier dig til Asathor.

85 *Popo.*

Selv Korsets Tegn kan Djævelen forvende!

Nu indkom Fjølñir med en Flok væbnede Hirdmænd, og tog Kongen afsides, men det veed Ingen, hvad de taledede tilsammen, dog Mange mene at kunne skønne det af hvad som siden fremkom.

Harald.

Oprørsk og trodsig var du altid, Toke!
Af kristen Kærlighed tilgav
Jeg dig, men da du nu i Jomsborg
Digter, som du var Konge selv;
Og, hvad end værre er, forfølger Kristne,
Og holder ved den gamle Overtro,
Lod jeg dig hente for at høre,
Om du mig vilde agte som din Drot,
Og vorde Kristen, men isteden
Du taler til mig som min Overherre,
Med Helligdommen driver du din Spot,
Og minder mig om hine Guder,
De lede Trolde, som engang
Desværre ogsaa jeg har dyrket.
Jeg vil ei dømmes dig, der staar
En hellig Biskop og din egen Frænde,
Jeg giver Sagen frit i deres Vold.

86 *Palnatoke.*

Du vilde heller ikke dømmes
Din Brodersøn Guldharald og
Din Fostre, Norges Harald Grafell!
Din Fostresøn du lokked ned fra Norrig,
Som om du vilde bøde paa hans Trang,
Og gjorde det da rigtig nok saadan,
At han kom aldrig mere til at trænge.
Mig har du ogsaa faaet lokket hid
Til Gravøl efter Svend, og jeg kan mærke
Den Drik, du blanded, er vist ikke slap.
Det maa jeg sande, at den nye Lære
Har Ære af dig. Det var klogt,
Du tog ved den, thi Odin
Ei havde noget Sæde paa sin Bænk,
Som var dig værdigt, og hos Hel
Du havde vel ei Lyst at være.

Fjølñir.

Det er hel tungt, min Konge! at du vil,
Jeg skal min egen Frænde dømmes,
Thi Brøden er saa stor, at ei
Jeg tør vort Frændskab lade raade.
I, Popo! er en hellig Mand,
Hvad mener I om Palnatoke?

87 *Popo.*

En giftig Urt maa rykkes op med Rod,
Det nytter ei, at Blade Man afriver,
Og bøier Toppen, thi igen
Den reiser sig og vidt sit Frø udspreder,
De spæde Blomster visne hen
Af Dunsten, eller og de kvæles.

Palnatoke.

Det gør du godt, men mon du ikke
Tog Feil? En saadan Karl, som du,
I Bretland sagde mig som Dyden
Ved eders Tro, at I lod staa
Det slemme Ukrudt iblandt Kornet,
Og nænte ei at luge det.

Popo.

Ja, var du Ukrudt blot! det la'r vi staa
Til Høsten, var du kun en Afgudsdyrker,
Fordi du ikke vidste bedre, da
Fortjente du at spares; thi Man kunde
Da haabe, du omvendte dig engang;
Men ret som Djævlene du kender Krist
Og frister ham. - Du er en giftig,
En farlig Urt, og du med Rod
Maa rykkes, op. - Til Gæstebudet
Du kommer uden Hædersdragt,
88Men derfor maa du ogsaa kastes
I Mørket ud til evig Graad
Og Tænders Gnidsel. - Korset selv
Du Lede spotter, og din Konge
Du straffer fræk, fordi han ei
Vil bo imellem de Fordømte,
Hans arme Fædre, som om Nat
Maa gaa og spøge mellem Høie,
Fordi de ikke kendte Gud,
Men bad og ofrede til Satan.
At Han Kapellet op af Sten
Har bygget, at ei længer Stene
Forvendes til vanhellig Brug
Paa Høie og i Offerlunde,
At Troldoms Runer mere ei
Indgraves i dem, at de hvælte
Sig helligt i et helligt Kors;
Og at han under dem vil hvile
I viet Jord, til herligt Pant
Paa Salighed; det tør du laste!

Palnatoke.

Hvis du ei var saa onskabsfuld,
Jeg maatte le ad slig naragtig Tale.
Men, hvorfor vil jeg staa og spille Tiden
89Paa Sligt at høre? Skynd jer lidt!
At jeg kan vide, hvordan I vil dømmes.

Fjøl nir.

Du er saa utaalmodig, Brodersøn!
Men deri har du ogsaa Ret,
At Vi har ingen Tid at spille,
Dog, siden kan vi skynde os desmer.

I nævned meget Grueligt, Herr Biskop!
Men det, desværre! er end ikke Alt.
Hans Vikinger paa Danmarks Kyster røve,
Og han oppustet har den onde Ild
I Svends det unge Hjerte, Sværdet,
Som mod sin Fader han har løftet, det
Har Palnatoke hvættet. - Nødig
Jeg siger det, men slig en Id,
Saa vide kendt, kan ei fordølges.

Palnatoke.

Ei vil jeg spille mange Ord
Paa slige Nidinger at svare.
Naar Danmark har en Konge, som
Ei mægter Lov og Ret at skikke,
Ei er det Under, om hans Mænd
Da selv med Sværdet skille Trætte.
Jeg fostred Svend som Kongesøn,
90Naar Harald vil sin Søn fornægte,
Er det vel Under, om han da
Med *Jernet* vil sin Æt bevise?
Naar Harald er saa ræd, at ei
Engang Han vover mig at sige:
Fordi jeg hader dig, da skal
Du nyde, at jeg har dig ene;
Da maa en ussel Træl og Klerk
Optænke Raad til mig at fælde.

Fjølpir.

Du taler hvast men fyndigt, Brodersøn!
Jeg hartad selv dig nu maa tro uskyldig.
En Part for det, en Part for vores Frændskab,
Du ei skal have anden Straf,
End hvad du agte maa for Gammen.
Du selv har sagt, at intet Fjeld
Saa bradt sig løfted, at du kunde
Jo som en Skridfin fra dets Top
Nedglide paa de glatte Skier;
Vi har nu ikke noget rigtigt Fjeld,
Hvor ret du kunde vise dine Konster,
Men kun en lille Bakke, Kullen, der
Du skal for Løier løbe ned,
Og fare da, hvorhen dig lyster.
Jeg tænker, for de mange Aar
91Jeg tjente dig, Kong Harald! under
Du mig det Syn og vil stadfæste
Min milde Dom!

Harald.

Saa være det!
Han gøre skal, hvad han har pralet af.

Palnatoke.

Engang du var paa Gæsteri
Hos mig, Kong Harald! dig til Hæder
Jeg tømte Hornet alt for dybt,
Og pralet da af mine Konster.
Den ene har jeg maattet vise jer,
Nu vil I ogsaa se den anden
Og aldrig jeg mit Ord vil rykke;
Men først I dog en tredje Konst
Skal se: hvordan jeg Sværdet løfter,
Og Isser kløver. Faa af jer
Skal se mig løbe ned af Kullen.
*Støttende sig mod Væggen løftede han det dragne Sværd. Nu komme den som eier
Mod
Til mig at tage! kommer Ingen,
92Da kommer jeg, og tag dig da
I Agt, Kong Harald!

Frem traadte *Gunnar* med draget Sværd og mælte:

Bolde Kæmpe!

Med Undren har jeg hørt og set
Din djærve Tale og din hele Adfærd.
Din Jævning har du ei i Norden, thi
Dig Odin gav, hvad han en Mand kan give,
Men har du undsagt lydt paa Thing din Drot,
Da i hans Sal du mod ham Sværdet blotter?

Palnatoke.

Ei har jeg det, men hvem er du,
Som tør mig saa til Regnskab kalde?

Gunnar.

Jeg er som du en Mand fra Nord,
Vist ei saa vældig, gudeyndet,
Men dog en Mand, som ræddes ei.
Skal Blodet her i Salen strømme,
Da skal det første være mit,
Om ikke dit.

Palnatoke.

Men hvorfor blander
Du dig i denne Handel ind?
Med dig jeg Intet har at skifte.

93 *Gunnar.*

Ei Fjølner eller Klerken jeg
Undskylde vil, de usle Tvende,
Som dig vil raade Bane, og
Som nu ved Sværdesyn staa blege;
Jeg byder Kamp for Haralds Skyld,
Hvem jeg har meget Godt at lønne.
Jeg ei forsvare vil hans Id
Og ei hans Svig mod dig, du Gæve!
Men est du Asadyrker ret,
Det vel maa falde dig paa Sinde,
At Aser skaane Fenris Ulv,
Dog han vil Seierfader sluge,
At ei det rene Gudething
Med Blod skal smittes, her paa Jorden
Er Kongehallen lig et Gudething,
Og ve den Haand, som det med Blod besmitter!
De høie Aser styre vil dit Løb,
Hvis Hyndet ei for dig er bredt i Valhal,
Men er dit Navn paa strænge Norners Skjold
Udslettet, du med Hæder gaar til Valhal;
Hvis derimod du kæmper her i Sal,
Du falder dog tilsidst og hæderløs.
Fostbroderskab er saare helligt, Odin
Bød Vidar reise sig for Ulvens Fader
94 Men hellig mer end en Fostbroder er
En Konge, som Man ei har undsagt.

Palnatoke.

Du taler kæmpelig, saa vilde
Jeg tænkt og talt, hvis ei jeg var
Af Nidinge til Vrede tirret.
Vil Kongen tro mig paa mit Ord,
At jeg ham skal paa Kullen møde
I Morgen Dag, og maa jeg frit
Igennem Salen nu udgange,
Da skal mit Sværd ei røre Nogen her.

Gunnar.

Hvi nøler du med Svar? Kong Harald!
Hvad Toke kræver, det er Ret,
Og maa den Ret ham ikke undes,
Da stiller jeg min Ryg mod hans,
Og vaabenstærk den Mand maa sikkert nævnes,
Som mægter os at skille ad igen.
Maa Toke gaa?

Harald.

Jeg det tillader.

Gunnar.

Jeg mente nys at have set
Alt hvad jeg kunde se i Danmark,
95Ei var det saa, men nu jeg troer vist
At have set hvad der kan sees i Norden.

Skyndelig udginge Palnatoke og Gunnar.

Kullen.

Palnatoke stod færdig til det lange Løb med paabundne Skier. Kongen og hans Hirdmænd, Fjølner og Popo vare der, men ogsaa havde meget Folk sanket sig at se den underlige Færd.

Popo.

Du grove Synder! nu da du skal miste
Dit Liv, tilbyder Himlen end
Ved mig sin Naade. Lad dig døbe!
Naar Legemet mod haarde Fjeld
Da knuses, skal din Sjel dog frelses.

Palnatoke.

Jeg svær ved Thor og Odin, Klerk!
Hvis ei du gaar, jeg fluks skal kløve
Dig lige til dit Beltested,
Og Odins Fugl skal flygte fra dit Aadsel,
Kun fule Madiker dit dovne Fedt
Skal æde, og dit sorte Jetteblod
Skal ligge boblende paa Klippen,
96Ei suges op af noget Dyr,
Men svides hen af Solens Straale,
Og milevidt din raadne Stank
Skal brede Skræk og fæle Syger.

Nu! gaar du ei, ved Thor, jeg hugger.

Saa! gæk og trøst Kong Harald! Se
Hvor bleg han staar i Skjoldekredsen!
Mit Sværd kan ikke flyve, vær
Kun rolig, Harald Dannerkonge!
Men hør mig nu! og hører mig
I Mænd! – Jeg staar paa Randen
Af dybe Svælg, og, Harald! du
Mig byder der at finde Døden.
Død er jeg som din Mand, og var
Det muligt, end jeg kunde leve
Da blev din Død og Tegnet paa mit Liv.

Hist er en Dal paa Sjællands Kyster;
Der gror kun nu det brune Lyng;
Thi den med Blod, uhevnet Blod er gødet;
Der fordum var en urteprydet Eng,
Hvor Aage, Broder til min Fader,
Opslog sin Telt i Sommernatten,

Og sov saa trygt paa Danmarks Jord;
Han vaagned op ved høie Vaabenbulder,
En Nidingsflok sig havde sneget did,
97Og myrded ham før han var vel opvaagnet;
Man sagde: Vikinger bedrev den Id,
Men hører det, I brave danske Mænd!
Det var jer Konge, endnu skinner
Den store Guldring paa hans Arm
Som Aage bar for Jarlemødet.

Den første Drøm, min Moder drømte,
Var den: hun havde sig en Væv
Og som hun Væven slog, en Skøtel
Paa Jorden faldt, hun tog den op,
Det var et Mandehoved. Harald!
Hun tyktes Hovedet var dit.
Hel sælsomt har det siden Nornen føiet,
Jeg blev din Mand og ei din Banemand;
Nu har du løst mig fra min Tro, og mødes
Vi mer i dette Liv, da vist
Paa en af os skal Aage vorde hevnet.
Nu veed jeg, Harald! du er bleven undsaugt.

Nu hørtes Murren og Ulyd i Flokken.

Fjøl nir.

I danske Mænd! vil I vel tro
De Løgne, som han jer fortæller?
Har I nu alt saa hurtig glemt,
At det var ham, som Svend opfostred,
Som lærte ham i eders Bo at røve?
98Gør Kongen Uret ved at fri sig selv
Og eder fra en fælles Fjende?

Vel kunde Sjælandsfar og Skaaning mindes hvorlunde det var saa i Sandhed, at Svend havde hærget deres Odel; thi stillede Bulderet fluks.

Palnatoke.

Nu Harald! glæd dig ved min Død!
Men stir ei alt for længe ned mod Søen
Med Gammen paa min knuste Krop!
Det kunde ske, at Vagn og Bue
Kom seilende og saae dig staa,
Og fik i Sinde at du skulde ligge
Saa blødt som jeg. Tag derfor dig i Agt!

Nu Odin! nu jeg kommer snart
I Valhals Sal dig selv at skue,
Da ei mig undes mer paa Jord
At fremme din og alle Asers Vælde.
Som du befol, med Sværdeod
Jeg mærker mig i baade Hænder
Til Tegn, at det min Attraa var
At falde midt i Sværdelegen.
En værdig Altersten er høien Klint,
Som skygger over Havets Bølger,
Her vil jeg offere mig til dig,
O maatte Offret dig behage!
99Jeg beder til dig i min sidste Stund
At du vil give Jomsborgs Kæmper Størke,
Og deres Høvding mandig Kløgt!
End har jeg til dig, høie As! en Bøn:
At vred du ei fra Danmark vender Øiet
Skønt Danmark blind bortvender sit fra dig!

Ei var Palnatoke mere tilsyne. Harald og hans Hirdmænd ginge skyndelig bort, saa gjorde og Mange af Flokken, men Nogle stode endda og samtalede om det som sket var.

En af Flokken.

Hvad var det Sidste, Palnatoke mælte?
Til Asaodin offred han sig jo!

En Anden.

Saa faar dog Odin noget Offer.
Nu staar det sig kun slet med ham.

En Tredie.

Med os, var det du vilde sige.
Jeg gyste ret, da Palnatoke bad:
At Odin dog ei vilde os forlade
Skønt blinde vi forlode ham!
Det gaar vist aldrig godt i Danmark.

En Fjerde.

Vi saa hvordan det gik Kong Erik
I Jotland, der han bygged Hus
100Til hviden Krist, og hængte der en Klokke,
Den klang saa underlig engang ved Nat,
Om Morgenen laa Erik død i Sengen,
Og Man vil sige, Odin kvalte ham.

Den Tredie.

Men hvordan er det med de Klokker?
Hvad du fortæller, har jeg ogsaa hørt,
Men har da disse Klokker Mæle?

Den Fjerde.

Du veed jo vel, at Dværge bygge
Hos Malmen i det dybe Fjeld,
De kristne Mænd forstaa at binde
Den Dværg i Malmen, og den Lyd,
Som Klokken har, er Dværgens Mæle.

En Femte.

Men vores Harald har jo ogsaa bygt
Et Hus til Krist, og lever dog endnu.

Den Fjerde.

Ja, ja, hans Time vil nok ogsaa komme,
Thi vore Guder straffe haardt og vist.
I veed jo nok hvordan det gik i Norge
Med Hakon Adelsten, han gik og fri
En Stund, men blev tilsidst dog rammet;
Vel hængte Pilen længe høit i Luft,
101Som om den vilde først sig ret betænke,
Men traf ham og desvissere. Mon ei
Den kom fra gamle Odin mener I?

En Sjette.

I snakke altid kun om *eders* Guder,
I har jo dog vel ogsaa hørt:
Hvordan det nylig gik i Svithjod
Da Bønderne en hellig Mand
Fra Saksland vovede at myrde,
Hvordan med onde Landfarsot,

Dem Kristus slog trods alle Guder,
Som vilde hjælpe dem! Jo, I kan tro,
Han raader mere end de Alle.

Den Anden.

Jeg troer ikkun paa min egen Størke,
Og det er nok den bedste Gud.

Den Tredie.

Jeg tænker paa, om Palnatoke
Nu ikke døde! Det var dog
Et Jærtegn, som os kunde lære:
Hvad for en Gud der raader mest.

Den Anden.

Ja, staa kun du her til i Morgen,
Og grund paa det! saa skal du se
102At Palnatoke vist vil komme
Lyslevende herop igen.
Jeg gider ikke set ham mere,
Han havde jo to Øine, som
Han vilde sluge Folk, jeg derfor
Vil sige dig Farvel og gaa.

Lidt efter lidt skiltes Flokken, og kun *den Tredie* blev i dybe Tanker staaende paa den øde Klint.

103

Tredie Samtale.

Jomsborg.

Sigurd.

Er du tilsinds at laste Palnatoke?

Sigvald.

Ved alle Aser! det var ei min Agt.
Jeg mente: just fordi han er saa kløgtig,
Det og maa kaldes dobbelt underligt,
At fra vor Borg han Kvinder vil forbande,
Men han er da og *alderstegen* nu.

Bue og Vagn komme farende ind i Salen.

Bue.

Er Palnatoke ikke her?

Sigvald.

Hvordan kan du saaledes spørge?
Er I da løbet bort fra ham?
Thi han fra jer vist ei er løbet.

104 *Bue.*

Fodrappe, som Strutharalds Sønner,
Er ikke Vagn og jeg, men selv
Du vist ei grumme langt var løbet,
Thi dyb og tung var vaade Vei.

Sigvald.

Hvor er da Palnatoke blevet af?

Vagn.

Mig tykkes, Sigvald! at din Vaande
For Toke er just ikke stor.

Sigvald.

Jeg er en Mand og kan ei græde
Som Drengen for sin Bestefar.

Vagn.

Jeg var engang en Dreng, da klapped
Jeg sagtelig dig under Kind;
Hvi græd du da saa røde Taarer?
Dog, nu er ikke Tid at prøve, hvem
Af os der nemmest græder, hurtig
Maa alle Jomsborgs Snekker ud
I Hav at søge Palnatoke
Og finde ham, hvis ikke alt
Til Havets Bund han er nedsjunken.

105 *Sigvald.*

Jeg priser det, at du er djærv,
Og vil for Toke Alting friste,
Men Stormen farer over Hav,
Og blæser haardt mod disse Strande;
Hvor Toke er, det veed vi ei,
Skønt nys et Vrag er her inddrevet
Som ligner paa et Haar hans Skib;
Men er til Havets Bund han sjunken,
Det nytter ham kun lidt, om vi
Vil stunde did, for ham at søge.
Hvert Skib skal gøres rede fluks,
Og da, saasnart sig Stormen lægger, ile
Vi rundt paa Hav at søge op
Vor tabte Høvding.

Vagn.

Snildt du taler.
Ei sandt? det var en herlig Ting,
At være Jomsborgs Høvding, Sigvald!

Bue.

Kom Vagn! vi er ei bange for
At dyppes af en Bølge. Bedre
Det altid er paa Havsens Bund
Hos Toke, end som her hos Sigvald.

106 *Sigvald.*

Selv har jo Palnatoke sagt:
Den Snekke, som engang er sjunken,
Fordi den trodsed Stormens Magt,
Den kneiser aldrig mer paa Havet,
Og bærer aldrig Kæmper mer
I Herrefærd. – Her er jeg Høvding
Til Toke kommer selv, og I
Maa lyde mig, ei løse eders Snekker,
Før jeg tillader.

Vagn.

Sigvald! hør!
Nu ganger jeg og stærken Bue,
Hvis du har Lyst, da stil dig kun
Her paa vor Vei, men vredes ikke
Ifald vi tro du er en Knold,
Og sparke dig lidt haardt tilside!

En Jomsviking.

Vor Høvding, Palnatoke.

Sigvald.

Hvad?
Hvorledes kan det være muligt?
Hvad? løb han alt igen?

107 *Vagn.*

Ja, staa kun du! jeg ogsaa løber.
Nu er dit Høvdingsskab forbi.

Sigvald.

End var da Timen ikke kommen!
Men komme skal og maa den dog engang.

Palnatoke. Vagn.

Vagn.

Men siig mig, Toke! er dit Skib
Paa Havet brudt, og har du været
I Roskild hos Kong Harald? Alt
Mig tykkes underligt, forvirret.

Palnatoke.

Ja Alt er underligt, min Søn!
For os, som ei paa Norners Skjolde
De Runer se, hvorefter Livet sig
Maa sno i dunkle, krumme Gange.
Men siden høie Guder selv paa Jord
Omvandred, ei et større Under
Er sket, end nu paa denne Færd,
Et Jærtegn har mig Livet skænket.
108Da Stormen mig i mørken Nat
Fra eder skilte, blev jeg drevet
Paa Havet om, indtil ved Morgengry
Jeg øined Sjællands sydre Odde.
Vort Skib var læk, vi roed saa,
At Blodet sprang af Fingerender;
Fra Jotunheim en Hvirvelvind
Da blæste haardt, og vælted Skibet.
Med stærken Arm jeg kæmped mod
De høie Bølger, naaed Landet,
Men fandt ei Een af al min Flok.
Jeg kom til Roskild, der Man dømte,
Til Skemt for Harald og hans Klerk,
Jeg skulde løbe ned ad Kullen.

Vagn.

Og der er du da løbet ned?

Palnatoke.

Jeg løbet? Spørger du mig ei,
Om jeg er løbet op ad Kullen?
Imens mit gule Haar blev graat,
Jeg var en Mand, og tror at vide
Hvad Manden kan udrette, men
Ei det er Mandeværk. Kun Aser
Kan løbe ned fra Klippetind,
Kun den som Guderne beskytte
109Ei knuses ved at glide ned.
Jeg havde offret mig til Odin,
Og kun i Valhal tænkte jeg
Paa høien Bænk at tømme Hornet;
Alt svimled jeg, men Skien brast
Og sagte gled jeg ned mod Havet.
Der kom et Skib med vundne Seil
Mod Vinden, mod de høie Bølger.
Det standsede, Man tog mig ind,
Og hurtig vendtes atter Stavnen.

Ei spurgte Nogen mig om Navn
Og jeg ei vovede at mæle,
Du kender mig, ei var jeg ræd,
Men dyb Forundring bandt min Tunge.
Ved Roret stod en Ungersvend,
Saa mildt henskuede hans Øie,
Og mødte det en Bølge, fluks
Mig tyktes at den sank i Havet;
En Olding ved hans Side stod,
Ham var det, som mig Haanden rakte,
Da jeg i Skibet sprang, hans Blik
Forkyndte mild og hellig Alvor,
Som Goderne ved Odins Hof,
Saa var han klædt, og Offerkniven hængte
Med gylden Hjalte ved hans Lænd.
110Ret som vi vare nær ved Landet,
Han greb min Haand og længe stirred
Han taus paa Mærket, som jeg skar,
Men da tilsidst han løfted Røsten,
Den klang saa underlig og dyb,
At jeg den aldrig mer kan glemme:
"Du offred dig til Odin djærv
Og Offeret har ham behaget,
Sig Jetter sanke trindt hans Stol
Og det er Tid for ham at kæmpe."

Vagn.

Men hvem kan det vel have været?

Palnatoke.

Hvem uden ham, den høie Drot,
Der styrer Offringer og Altre,
Og ham, som løser hver en Mand,
Der tro'r paa Guderne, af Trængsel!
Kun ringe, Frænde! er din Kløgt,
Da ei du kender Valhals Guder.

Vagn.

Men Valhals Guder! er de til?

Palnatoke.

Dig Bue Digre har opfostret,
Det kan Man høre. Har du da
Ei hørt om dem, som bygged Midgard?

111 *Vagn*.

Jo, Meget jeg om Aserne har hørt,
Men tænkte, at det var kun gamle
Besynderlige Sagn, som ei
Man skulde tro, og Bue Digre
Saatidt har sagt, at paa sig selv
Han troed kun.

Palnatoke.

Har han da aldrig
Dig sagt, han troede paa Thor?

Vagn.

Han sagde, at naar al den Størke,
Som spredtes om paa viden Jord,
Var sanket i een tapper Kæmpe,
Da var han stærk, som Størkens Thor.
Jeg troer ogsaa, der er Noget,
Hvorfra vor Størke rinder ud,
Som Bækkene fra Kildevældet;
Men for sig selv jo maa hver Bæk
Henløbe, aldrig mer den kommer
Til Vældet, selv den maa se til,
At blive selv et Væld; saaledes
Maa ogsaa Manden stræbe frem,
Og jeg har ment, at Størken vokste
Hvergang han dræbte En med Sværd,
112Ret som med hans den Dræbtes kunde
Sig sammenblande. Derfor og
Jeg altid efter Striden længes,
For dog at *ligne* Størkens Thor,
Om ei jeg vorde kan hans *Lige*.

Palnatoke.

Med Kløgt du veed at føie dine Ord,
Men troer du, at Bækken kunde løbe,
Hvis den fra Vældet ingen Næring fik?

Vagn.

Derfor den og tilsidst maa stilles,
Og krybe sagte ned i Jord,
Ret som naar vi blir lagt i Høien.

Palnatoke.

Men ender sig dog i en Mose,
Og denne vaade Bautasten
Maa vidne: den ei heel er svundet.
Hvem har fortalt dig, at fordi
Den ikke mere løber over Jorden,
Den heller ikke under Jord
Henløber mod sit gamle Hjem?
Vist Mimers Brønd fra Urdurs Kilde
Er kommet langt og længere
End Bækkene fra *deres* Væld,
Og dog de vist vil atter mødes
113Endnu engang, om ikke før,
Saa dog naar Ragnaroke kommer.

Vagn.

Ja, ældre er din Kløgt end min,
Og ei jeg veed, hvad sig kan sømme

At svare dig. Jeg maa vel tro,
At Størken, som fra Thor udrandt,
Med hans engang skal atter blandes;
Men Guder, som sig mænge ind
I Livet, som for Spyd og Sværde
Kun bruge Smilet, lig en Kvinde,
Dem tro'r jeg ikke paa.

Palnatoke.

Du mener da,
At Mennesker blev til allene
Fordi de *skulde* være til,
Og ei for deres Skyld som lod dem blive;
Thi ellers maa de høie Guder vel
Og styre Livet, saa det Maalet rækker.
Du vil at ikkun idel Mandighed
Skal sig i Guder aabenbare,
Er Kvinden da ei til, ei blevet til?
Er hendes Hjerte og de fine Lemmer
Vel dannet af det samme Malm,
Som Sværd og Skjold?

114 *Vagn.*

Paa Kvinden aldrig
Jeg just har tænkt; men troer du,
At hun blev til paa anden Maade
End Manden?

Palnatoke.

Jeg just ikke tro'r,
At hun blev til paa anden Maade,
Men vel, at anderledes blev
Hos hende Alting sammenblandet.
Jeg til det Dobbelt i Livet
Dig ikkun vilde vise hen,
Saa at du skønned, i dets Udspring
Og maatte være Dobbeltthed,
Og har du hørt de gamle Sagn
Om Gudedaad og Tidens dunkle Fødsel,
Du der vel og den samme fandt.

Vagn.

Man sagde mig: at Odin, Ve og Vile
Har Menneskene skabt.

Palnatoke.

Ja, vel jeg veed
Den blinde Tid har Guders Tal forøget,
Og ængstlig ledt om ny, som om
115De Gamle nu var alt for gamle,
Og som i Fler Man Mere kunde se.
Fast intet Sagn og intet Kvad
Fremtælles længer i sin Renhed;
Men ser du dette gamle Skjold?
Det gik i Arv hos mine Fædre,
Og faste paa dets Hvælving staa
Usvigelige Runestave.
Du kender Navnet; det er *Vøluspa*,
Og naar de underlige Tegn du nemmer,
Da skal du læse, og som jeg
For høie Guder dybt dig bøie.
Saa kvæder Vola om vort Ophav:

Aserne tvende,
Kraftig og Kærlig,
Ginge til Hjemmet,
Funde paa Landet
Mægtende lidet
Askur og Embla;
Aand de ei havde,
Skønhed og Mæle,
Farve de mangled.

Alt hvad de mangled, gav dem disse Guder,
Og du vel nu begriber lettelig,
At Alt maa være Dobbeltthed i Livet.

116 *Vagn*.

Jeg halv forstaar dig, men mig tykkes,
At ret som Guderne var to,
Saa bleve Mand og Kvinde tvende,
Den ene svag, den anden stærk,
Og Manden ene efter Størke
Maa stunde, men du sagde jo,
De havde et og samme Udspring!

Palnatoke.

Det sagde jeg, og siger end;
Men sig mig! mener du, at Træet
Er ypperst, naar om Vinterstid
Det staar i mørke, kolde Størke,
Hvad heller, naar det klædt og grønt
I al sin Kraft med Blomsten pranger?
Er Blommen vænest, naar dens Top
Nedluder, eller naar den løfter
Sit lille fagre Hoved kæk?

Vagn.

Kun liden maa min Kløgt dig tykkes,
Hvis du kan tvivle om mit Svar.

Palnatoke.

Kan du da tvivle om, at Manden
Er ypperst, naar sig Kraften blander
Med Mildhed, og at Kvinden da
Er fagerst, naar hun stundum glemmer
117Sin Svaghed, klæder sig i Staal,
Og holder Skjoldet for sin Beiler?
Kan du nu se at Frei, som Thor,
At Vaner maa, som Aser dyrkes?

Dog, ei om Guder og om Askurs Æt
Jeg nu dig mægter Alt at sige;
Men har du Lyst, da skal vi tit
Naar Skjoldet hænger under Loft,
Samtale om det Underlige
I Livet og dets Fødsel.

Vagn.

Aldrig har
Jeg saadan Tale hørt, og ofte
Om Vinterstid begærlig skal
Jeg lyde paa de gamle Frasagn,
Og paa den Kløgt hvormed du dem udlægger;
Thi Noget rører sig i mig,
Det er som Øiet sig oplukket;

Forhen jeg styrted vild i Kamp,
Men snart jeg venter nu at skue
Hvorfor jeg kæmper.

Palnatoke.

Ja, det skal
Du klarlig skue. – Derfor, Odin!
Det var, du frelste mig fra Død,
118 At Asers Magt jeg skulde stærke!
Sig Jetter sanke trindt din Støl,
Og det er Tid for dig at kæmpe.
Ja det er *Tid*. Med Sværd og Tunge,
Til Sværdet brister i min Haand,
Og Tungen lammes, skal jeg kæmpe.

Vagn.

Og Harald Blatan være skal
Den første Niding som du fælder.

Palnatoke.

Jeg svor ham Døden, svor ved den
At hævne mig og mine Frænder;
Men jeg er nu ei længere min egen,
Jeg er kun Gudernes, og ene dem
Jeg hævne vil paa Leirekongen.
Jeg drog til Danmark med den Hug,
At ville vorde Danmarks Høvding,
Ei tækkedes det høie Aser, thi
Jeg ellers ei skibbrudden, ene
Var kastet op paa Sjællands Kyst;
En Skjoldung kun maa Kongestolen klæde,
Og Svend kan ikke være død;
Jeg derfor brat vil give mig i Hav
At søge ham, og *da*, Kong Harald!

119 *En Jomsviking.*

En Vikingssnekke stævner hid.

Palnatoke.

Veed du da ei, hvem Snekken raader?

Jomsvikingen.

Han nævner sig Svend Æsusøn.

Palnatoke.

Saa lad ham løbe ind i Havnen,
Og før ham til mig fluks!
*(til Vagn.) Gak Frænde! jeg vil være ene
Med Svend.

Saa er din Time nu
Da kommet, Harald! saare længe
Du beiled til din Undergang,
Og du er blevet graa som Niding.
I Guder! vilde Svend kun nu
Med Stadighed og Renhed eder dyrke!
Da skulde Danmark til sin gamle Pris
Sig atter løfte, Folket atter knæle
I Lund med klar og hellig Sands.
Men ak! jeg frygter, Haralds Vaklen
Genfødtes i hans Søn, og Svend

120Er Æsas Søn, det var kun sjelden,
En ædel Konge sprang af Trælleæt.

Svend.

Her, Fosterfader! ser du mig,
Landflygtig, ringe og elendig;
Een Snekke er mit Alt, med den jeg hid
Er kommet for hos dig at raadne.

Palnatoke.

Saa taler Leirekongens Søn!

Svend.

Saa taler Trællekvindens Søn,
Forskudt af Fader og af Lykke.

Palnatoke.

Hvad Manden vil, kan Mænd og Guder
Forhindre, standse, det er sandt;
Men Manden ei kan holde op at *ville*.

Svend.

Naar først du har min Trængsels Saga hørt,
Da maa du dømme.

Hist ved Helgenæs
Jeg løftede mod Harald Sværdet;
Men Sværdet sloges af min Haand.
Jeg maatte fly. Jeg kom til Olaf
121I Venden, han var mørk og kold,
Og bød mig bukke for min Fader,
Isteden for at trodse ham.
Jeg kom til England, som en Speider
Jeg grebes der, og med Foragt
Man netop Livet til mig slængte.
Forvildet vankede jeg om,
Som Trællen, der løb fra sin Herre,
Imellem Skotlands Bjerge først
Jeg standsed, og der fandt jeg Medynk.

Palnatoke.

O! det er haardt, at Danmarks Kongesøn
Hos Odins og hos Danmarks Fjender
Skal søge Hjelp, og finde Medynk!
Det skulde undre mig, om ei,
Man krævede som Løn for Ynken,
Du skulde blive Kristen, Svend!

Svend.

Jeg hørte hvordan Barder kvad
Om Fingals Seier over Odin,
Jeg tænkte paa min Faders Seier
Og Troen sank paa Asers Magt;
Jeg hørte Klerke love Krist,
Og sjunge om, hvordan han hjælper
Enhver af Nød, som tjener ham,
122Og Skottekongen bød mig Skibe
Og Mænd til Strid mod Danmarks Drot,
Naar kun jeg vilde Kristen vorde,
Primsigne lod jeg mig, og med en Flok
Af Snekker jeg fra Skotland styred.

Palnatoke.

Du troed mer den *blinde* Ossian,
End vore Skjalde med det klare Øie,
Du mente Skottekongens Mænd
Og Skibe kunde Odin trodse
Som Fingal! hvor er Flokken nu?

Svend.

I trende Dage rased Nordenvinden,
Og kun det ene Skib jeg har igen.

Palnatoke.

I Nordenvinden mæled Nordens Guder,
Og dine Kristne søgte Havets Bund,
Fordi de ikke kunde taale
At høre paa det stærke Maal,
Det var jo, hvad du maatte vente.

Svend.

Saa troer du, det var en Straf
Fra Aserne? ei kan jeg nægte
123At Stormen tyktes mig saa haard
Og hul, som vrede Guders Mæle.

Palnatoke.

Og dog endnu du trodser Asers Magt?

Svend.

Ja, kan det hjælpe atter dem at dyrke?

Palnatoke.

Mon det kan hjælpe, at du tro'r.
Den Sol er til, som pryder Himlen?

Svend.

Hvad der er til, maa jeg jo tro er til.

Palnatoke.

Er Aserne da ikke til?
Men om du nægted nu at Solen
Var til, og sagde at det var
En anden Ting, som lyste og som varmed,
Var det ei Ret, om Solen skjulte sig
For dig, saa at du kunde faae at vide,
Hvordan det var, ifald den ikke var,
Hvordan det Andet kunde lyse,
Og turde du da vente Dag,
Før du dig bøiede i Natten
Med Anger og bekendte lydt,
At ingen Straale er som Solens?

124 *Svend.*

Vel tykkes mig, at du har Ret,
Men naar igen jeg Aser dyrker,
Da vredes vist de Kristnes Gud,
Og han er haard, naar han vil straffe.

Palnatoke.

O skam dig, Svend! jeg fostred dig,
Og tænkte ei, din Moders Hjerte
Var krøbet ind i dig. At Haralds Blod
Var mænget tykt med Jetteedder,
Det vidste jeg, men tænkte dog,
At Skjoldungblodet kunde renses.
Du ræddes for de Kristnes Gud,
Fordi du tror at han har Størke,
Men har da Aser ingen? mener du
At Ymers Pande ei var haard at bryde?

O reis dig Svend! og bliv en Mand,
Og tro paa Guderne! da mine Snekker
Skal bære dig til Danmarks Kyst,
Og dette Skjold skal væрге dig i Kampen
Og denne gamle, dog ei svage Haand
Skal løfte dig paa Kongestolen.

Svend.

Ja, Toke! ja, jeg skammer mig,
Af Mod og Anger Kinden blusser.
125Med Hug og Mund jeg hylder Asers Magt,
Og i dit Fjed jeg djærvt for dem skal kæmpe,
For dem, for dig og for mig selv,
Og vorde Skjoldungnavnet værdig.

Palnatoke.

Nu kender jeg min Fostersøn igen.
Naar det kun ei er Spaanens falske Lue,
Som blusser vel i Luft en føie Stund,
Men uden Næring brat igen udslukkes!

126

Fjerde Samtale.

Haralds Skibe laa udi Limfjord, selv var han stegen paa Land med Fjølñir, og som de ginge langs Bredden, samtalede de.

Fjølñir.

Ei maa du vredes, Herre Konge!
Fordi jeg spørger dig saa frit:
Hvad vil du med de mange Snekker?

Harald.

Hvad *jeg* vil? nei, du skulde spørge:
Hvad Stormen vil at jeg skal gøre
Her, hvor jeg aldrig gider kommet
Ret fra den Stund, du husker nok,
Den Juleaften.

Fjølñir.

Ikke saa jeg mente;
Men hvi du nu i Alderdom
Vil give dig paa Vikingstoge;
Hvi ei du tøver hjemme nu
127I Ro, derom jeg vilde spørge.

Harald.

Og du jo svaret har dig selv!
Du vil, at jeg skal tøve hjemme
I Ro, ja, naar jeg havde Ro.

Fjøl nir.

Nu er jo Palnatoke tæmmet,
Og Svend er sikkert ogsaa død.

Harald.

Maaske. Det var vel og det Bedste,
Men har du glemt det gamle Sagn
Om Randver, der han skulde hænges,
Hvordan han plukkede en Høg,
Og sendte Høgen til sin Fader,
Og Jormunrek paa Høgen saae saalænge
Til han forstod med tung og bitter Sorg,
At han var sønneløs. Mig ogsaa tykkes
Det er hel underligt at dø,
Og ingen Søn at efterlade.

Fødtes end Sønnen
Sildig, dog bedre
Er det, end ingen
Arving at eie.
Sjelden stande
128Bautastene tætte,
Reise ei Sønner
Dem efter Fædre.

Er saa ei sagt i Havamal?

Fjøl nir.

Hvorledes er det med dig? Herre Konge!
Saaledes talte du jo aldrig før.
Jeg troer du har Sot.

Harald.

Ja Helsot.
Jeg og har levet mange, mange Aar.
Hvorlænge er det nu vel siden
Den Juleaften?

Fjøl nir.

Ogsaa jeg
Er siden den Tid vorden gammel.
Men, gaa vi ikke alt for langt
Fra Skibene? Du kunde trættes.

Harald.

Ja, jeg er allerede træet
Af denne Gang, som af den anden.
Hist er en Sten, en mægtig Sten,
Der kan vi sætte os og hvile,
Og tale om den forbigangne Tid.

129 *Fjøl nir.*

Nei, Konge! Sædet er for haardt
Til dine gamle, møde Lemmer;
Vi snart kan naa igen dit Skib,
Der kan du dig langt bedre hvile.

Harald.

Vist ikke, Fjølner! Hvilken Sten!
Hvad om vi kunde faae en saadan
Paa vore Høie! Vil du tro,
Den kunde skygge over begge,
Og naar de lange Tider led
Man skulde dog i Danmark mindes,
Hvem der fik slig en Bautasten.

Fjølner.

Din Tale er hel underlig, min Konge!
Hist er en anden Sten, og den
Er ei saa høi, saa ubekvem til Sæde.

Harald.

Jeg tro'r du ræddes for den Sten,
Kan du nu ikke klavre længer?
End kan jeg mindes, da du sprang
Med mig fra Skib til Skib i Fjorden,
Og saa fra Skib paa Land. Kom nu!
Saa vil vi se, hvem af os begge
Der først kan klavre op.

130 *Fjølner.*

Nei, nei,
Jeg kan ei klavre, du og neppe.
Kom med til denne lille Sten!
Der kan vi sidde ret i Mag.

Harald.

Du glemmer nok, at jeg er Konge,
Og hvad jeg vil, det vil jeg; kom!
Og du skal se, at jeg kan klavre;
Kan du ei vinde op, saa tøv
Kun nedenfor! du est jo ogsaa
Af Trælleæt.

Længe varede det, og stor var Møien før Harald mægtede at komme paa Stenen. Der sad han tiende enstund og skuede trindt sig.

Harald.

Besyderligt!
Var det ei hist ved hine Træer
At Knud sprang op? og denne Sten!
Hvad? Hu! hvor blev du Fjølner! kom dog,
Og se! Er Mosset ikke rødt
Paa denne Side?

Fjølner.

Nei, mig tykkes,
At det er gult, en smule brunt.

131 *Harald.*

En smule! ja han havde ogsaa
Alt dengang mistet meget Blod,
Det var jo kun de sidste Draaber,
Som dryppede paa denne Sten!
Og det var allerede meget,
At Mosset blev en smule brunt;
Men det var ogsaa Broderblodet.

Brødre skulle

Slægtskab skille,
Hinanden dræbe.
Frænder øde
Næste Frænder.
Sværdtid, Skjoldtid,
Vindtid, Ulvtid,
Før Ragnaroke.

Kan du ei mindes Fjølñir! disse Ord?
Saa mælte Knud i Dødens Vaande,
Det var mig tit, som Nogen raabte
Dem i mit Øre, aldrig dog
Saa høit, saa frygtelig de løde,
Som nu i denne fæle Stund.
Er det vel Stormen, som i Skoven hviner,
Hvad heller mæler denne Sten?

132 *Fjølñir.*

Du sagde nys, jeg var af Trælleæt,
Og ser dog ei, at mine Lemmer ryste;
Men vel det undrer mig, at du,
En Kristen, gruer ved at tænke
Paa hedensk Kvad, paa Noget, som
En Hedning kvad, for dig at skrække.
Hvad har du gjort? Det Samme jo,
Som dine gamle, priste Frænder,
Som Regner Lodbrok selv, en Mø
Du saae, som du fik Lyst at eie,
Og Ormen, som sig trindt om Buret vandt,
Ham stak du, og gik ind, og favned Møen,
Fordi den Mø ei Thora hed, men Danmark,
Fordi den Orm hed Knud, hvad skader det?

Harald.

Men Regner, han som Ormen stak,
Han blev og stungen død af Orme,
Det har du glemt.

Fjølñir.

Ja, det er vist,
At jeg har Meget glemt, som du end mindes,
Og aldrig har jeg hørt endog en Hedning
At tyde saa paa sig de gamle Eventyr.
Hvad vilde vel din fromme Moder sige,
133Hvis hun dig hørte kvæde gammelt Digt
Med samme Fynd, som Klerke synge Tider?

Harald.

Min Moder! ja, jeg skylder hende *Meget*.

Kongen hensank i dyb Grublen; men ikke eiede Sjelen Størke til at overvinde de forstyrrede Tanker, og maatte derfor tjene dem.

Harald.

Nu lystig, Fjølñir! spring til Skibs!
Og hent mig alle mine Mænd
Med Touge og med Løftestænger,
Og jag saa Nogle ud i Landet trindt,
Og lad dem drive mine Bønder hid,
Med Stænger og med Reb og Øksne,
Thi her er Arbeid for dem Alle!
Nu er jeg engang blevet glad igjen.

Fjølñir.

Min Konge!

Harald.

Ja, din Konge er jeg,
Men derfor skal du ogsaa løbe,
Alt hvad du kan, thi du kan tro
At her er ingen Tid at spille.
De Døde er just ei at spørge med,
134Og hvad man lover dem, det maa Man holde.
Nu! hvorfor nøler du? kun, rask!

Fjølñir.

Jeg ræddes for dig, Herre Konge!
Du ser saa vildt.

Harald.

Nei hør til ham,
Fordi Man stundum er lidt lystig!
Hvad havde jeg for alt, hvad jeg har gjort,
Hvad var der ved at være Konge,
Naar jeg, som du, var aldrig glad?
Nu ingen Snak! men løb!

Fjølñir.

Jeg maa
Vel gange, naar du saa befaler,
Men saa er du jo ene her!

Harald.

Jeg ene? du kan aldrig huske,
At jeg er Konge. Alle Ting,
Det Døde som det Levende maa snakke
Med mig, saasnart jeg ikkun vil.
Nu skal du bare høre:
Hvorfor er du saa brun, du Mos!
135Har du vel Lyst at blive fløttet,
Du store Sten! til Jelling Høi?
*Harald lagde Øret til Stenen, men Fjølñir gik. Ja rigtig! ja det vidste jeg
Da nok, hvorfor du Lød har skiftet,
Men vil du fløttes? nu saa svar!
Jeg troer, ogsaa du har Nykker,
Og stoler paa jeg ei er ung;
Men jeg skal vise dig, at Konger
Blir aldrig gamle, aldrig svage
Saalænge der er Noget ungt,
Og om jeg saa dig overalt
Skal male med den samme Lød
Som dette Mos, saa skal du fløttes.

En mægtig Flok slæbede paa tunge Sten, og til den nære Lund var den nu henvæltet. Harald og Fjølñir stode bag ved Flokken.

Harald.

Det gaar jo herligt, hopsa, hopsasa!
Der kan du se, at det gaar an;
Men den er tung, det kan jeg mærke.
Min Moder kommer til at vænne
136Sig til et stakket Aandedræt,
Men hun gad ogsaa gerne sukke
Imens hun leved, og hun alt

Vel nu er vant til lidt at knuges.

Frem gik Odinkar. Med Undren saae han Folkets Færd, og med Skræk hørte han Kongens Tale.

Odinkar.

Dig hjælpe Krist af Nød, min Konge!

Harald.

O! jeg har ingen Nød, se der!
Jeg har den Hjelp, som jeg behøver.
Hvem er du ellers? jeg er Harald,
De Danskes Konge som du ser.

Odinkar.

Jeg er kun Kristi ringe Tjener,
Men bytted ei med dig, jeg har
Hvad du maa savne, Ro i Sind.

Fjølñir.

Hold Mund, du dumme Klerk!

Harald.

O lad ham snakke! det er Løier
At se, hvordan han skaber sig.
Din Stakkel! er det længe siden
Saa rent du tabte din Forstand?
Du har det allerværste Galskab
137Du tænker, du kan finde Ro.
Se paa den store Sten derhenne!
Den mente og, den vilde staa i Ro,
Men ser du nu, hvordan jeg triller
Den som et Hjul!

Odinkar.

Jeg ser det, men
Det Hjul har Mandeben til Aksel,
Og bliver smurt med Mandesved,
Og Mandeblood, det maa vel trille.

Harald.

Ja deri har du Ret, det hjælper
At den blev smurt med Mandeblood,
Men, derfor skal den ogsaa trille;
Thi Alt, hvad der er smurt med Blood,
Maa aldrig stilles, aldrig stædes.
Det kan du ogsaa se paa mig,
Jeg er nu gammel, grumme gammel,
Men jeg kan aldrig have Ro.

Odinkar.

*(sagte.) O Gud! saa mærkede du Kain,
Saa dreves om den første Brodermorder.
*(høit.) Men siig mig Konge! hvor skal Stenen hen?

138 *Harald.*

Det skal jeg saamæn sige dig.
Du veed, min Moder hun hed Thyra,
Min Broder hed Knud Danaast,
Thi Danske godt ham kunde lide.
Min Moder holdt dog mest af mig,

Thi naar hun sang, saa sad jeg stille,
Og lærte Noget udenad
Af det hun sang, og naar hun spurgte:
Om jeg ei ogsaa vilde sjunge saa,
Og være Kristen, dersom jeg blev Konge,
Saa svarte jeg bestandig: jo,
Fordi mig tyktes, det var herligt,
At være Konge, som det ogsaa er.
Jeg hørte tit, hvordan min Moder sukked,
Naar Nogen nævned Knud, og tit
Hun sagde til mig: hvis han lever,
Saa blir du aldrig Konge, han,
Den Hedning bliver det. Da tænkte
Jeg mangedange paa, om og
Det just var sagt, han skulde leve,
En Klerk fortalte mig, det var
En hellig Idræt ham at dræbe;
Jeg dræbte ham, min Fader Gorm,
Han døde fluks af Sorg og Harm,
Saa blev jeg Konge.

139 *Odinkar.*

Dyrt var Købet.

Harald.

Hvordan? var det saa dyrt? du er
Jo ogsaa Kristen, og min Popo
Har sagt, at Kristendommens Urt
Desbedre gror, jo mere Hedningblod
Den gødes med, og Knud var Hedning
Og kom til Helved, men til Himmerig
Skal jeg, fordi jeg fik ham myrdet.
Men veed du hvad? det er dog tit
Jeg tror at baade du og Popo
Og Thyra løi, og narrede mig kun.
Mig tykkes ret, at jeg er Høder,
Som myrdede sin Broder Balder,
Den Elskede, og Fjølñir! du,
Du er da Loke, du mig raadte
At overfalde Knud om Natten
Med mange flere Folk. Naar mig
Man smider i det sorte Helheim,
Saa skal du bindes der paa Stenen,
Med Palnatokes Tarme - Stenen? ja
Den triller herlig, hopsa! hopsasa!

Odinkar.

*(sagte.) O ve det arme Mandebryst
140 Hvori med Himlen Helved strider!
Men dobbelt ve det Helvedbryst,
Hvor Satan uden Strid regerer!

Harald.

Men ser du nu, den Sten skal staa
Paa Thyras Grav; thi jeg vil glæde
Min Moder med en værdig Bautasten;
Den har kun een, en lille Rune,
Men den er ristet med mit Sværd,
Som dyppedes i Hedningblodet.
Naar Gorm kun ikke bliver vred!
Men det er sandt, o det var herligt!
Da Knud han skulde til at dø,
Da sagde han, jeg skulde myrdes

Paa ligedan en Sten, ifald
Jeg nu blev myrdet af en Hedning,
Saa kunde Gorm jo faae en Sten,
Som ogsaa var ham kær. Ei sandt?
Det kunde jo gaa lige op.

Nei vil du se, der sprang jo Rebet,
Og hele Flokken drat omkuld,
Den vil nok ikke trille længer.
*Dybt bevæget gik Odinkar bort, og mælte som han gik: 1410 ve de Arme, som
opsluges maa
Af dybe Kløft imellem Krist og Odin!

En gammel Mand kom hastelig gangende og søgte lige paa Kongen.

Harald.

Du gamle Graaskæg! har du set
Et større Hjul end det at trille?

Den Gamle.

Hvad kan ei trille, naar der kun
Er nok om Værket! Vil du sige
Mig, Konge! hvad dig tykkes størst:
Den store Sten, hvad heller Landet
Den væltes paa? thi jeg har set,
At hele Danmark kan trille.

Harald.

Du er da ogsaa gal, i Dag
Har Alle, tror jeg, tabt Forstanden.

Den Gamle.

Hvis du har og Forstanden tabt,
Da har i Dag du Meget mistet;
Thi aarle, ret som Sol gik op,
Paa Viborg Thing du Danmark misted.
Din Søn er kommen her i Fjord
Med Palnatoke.

142 *Harald.*

Hvad? med Palnatoke?
Har Svend da rigtig sanket op
De døde Ben og sat dem sammen?
Dog det er Sandt, din Stakkel! du er gal.

Fjølñir.

Det er dog vel kun Løgn, du Gamle!
At Palnatoke skulde leve end?

Den Gamle.

Du kan jo faae det selv at se, thi længe
Det varer ei før, han er her,
Og der var mange Mænd paa Thinget,
Som vilde med herhen at se,
Om I nu og var blevet færdig
Med jeres Sten. De mente, at
Da nu Saameget skulde fløttes,
Saa var det bedst at fløtte Alt.

Harald vendte sig, i Tanke at Odinkar stod der end, og mælte:

Den Sten kan vist ei heller trille,

Undtagen den blir smurt med Blod.

Hurtig sankedes Flokken og slog en Kreds om Kongen og Fjølner, men den Gamle gik hastelig ind i Skoven.

143 *Fjølner*.

I tapre Jotlands Mænd! jer Konge...

Harald.

Hold Mund! jeg kan jo snakke selv.
I veed jeg har en Søn, jeg avled
Ham just engang, da jeg var gal,
Og derfor er han vred, og kommer
Her, for at slaa mig selv ihjel.
Nu er jeg klog, og har i Sinde,
Den Ting skal gøres om igen.
Han er kun vred, fordi han lever,
Derfor vil jeg ham slaa ihjel,
Saa tænker jeg, han blir fornøiet.

Jeg ser, den Sten vil ikke bort
Fra Fjorden, en tre, fire Stykker
Af Jer kan nu gaa hen igen,
Og bære den paa jeres Skuldre
Til Fjorden, og saasnart som Svend
Da kommer, skal I straks den smide
I Panden paa ham. I kan tro
At han vil føle hvor den rammer,
Saa dumper han med den til Bunds,
Og I skal se, hvor det vil boble.

Nu! skynd jer! hvorfor nøle I?
I mene det er Synd for Stenen?
144 Den kan vi trække op igen!
Nu! vil I ikke? ja, saa kan jeg selv.

Fjølner.

Der ganger Harald, eders gamle Konge,
Hans Fødder vakle; skaldet er hans Isse.
Da I opvokste, graanede hans Haar;
Men Guder gav ham dette lange Liv,
Paa det at eders Sønner skulde skue
I ham hans Moder: Thyra Danebod;
Hun som bespiste eders Oldefædre,
Og redded dem fra Sultens tunge Død,
Som Heder rydded, og som Landet bygged,
Som reiste Daneværke op med Kraft
Til Jotlands Værn, som ikke end i Døden
Fra eder og fra Jotland vilde skiller.

Kong Harald kaldte jer. End før sin Død
Paa Thyras Høi en Sten han vilde reise,
Som gennem Aldre kunde vidne om
Hvor elsket Thyra var, hvad Jotland mægted.
I knurrede over store tunge Værk,
Og ei det undred mig; I aldrig Thyra
Har set, I saae ei hvad hun led
For eders gamle Oldefædres Skyld;
Men medens Harald ægger jer til Vrede,
Fordi han er en alt for kærlig Søn,
145 Da kommer Svend, hans egen Søn med Vaaben,
Og med en Vikingsflok, at dræbe ham
Og hæрге Landet, som hans Sæd mon være.
Der Harald spurgte denne onde Færd,
Af Sorg, I hørte det, sit Vid han tabte.

Jeg fulgte ham i trende Snese Aar,
Min gamle Fod mig knap vil bære længer
Og Haanden ryster, men endnu engang
Til Hevn for Harald skal jeg Sværdet løfte.
Vil I gaa med til Strid for Thyras Søn?
Hvad heller vil I Oldingen forsage,
Og hylde Æsas, Trællekvindens Søn?

Flokken.

*(Med Bulder og Gny.) Til Strid, til Hevn for Thyras Søn!

Mørk var Natten. Harald og Fjølñir ginge frem med en Flok Hirdmænd og vare komne i Lunden, nær som hin store Sten laa omveltet.

Harald.

Hvor er vi? er her ingen Stub,
Og ingen Sten, hvor jeg kan hvile?

146 *Fjølñir.*

Men, Herre Konge! hvorfor vilde du
Ei blive paa dit Skib og hvile?

Harald.

Jeg kunde ei, det stærke Vaabengny
Blev ved at dundre for mit Øre.
Jeg veed ei selv, hvordan det er,
Mig tykkes jeg var glad i Morges,
Nu er jeg saa bedrøvet og beklemt.

Fjølñir.

Det maa du ikke være, Herre Konge!
Alt kan jo blive godt endnu.
Vi seirede, og Svend kan ikke flygte,
I Morgen er han i din Vold.

Harald.

Og er det derfor godt? ham kan jeg dræbe,
Men ikke Angsten i mig selv.

Nogle af Flokken.

Her er en Sten.

Harald.

O lad mig komme
Derhen! - Saa! det var godt, men, hu!
Hvor det er mørkt og sort og skummelt!
147 Kan I ei tænde os et Baal,
Som dog kan lyse lidt i Natten?

Ild blev gjort og hurtig blussede de tørre Grene. Hirdmændene leirede sig trindt Baalet, men Fjølñir stod mørk, grublende ved Kongens Side og lænede sig mod Stenen.

Harald.

Hvad skal jeg gøre, Fjølñir! skal jeg ei
I Morgen mig med Svend forlige?
Jeg dør dog snart, og kan ei længer selv
Regere.

Fjølñir.

Skal da Palnatoke leve?

Harald.

Ja Palnatoke! hvem kan dræbe ham,
Som kunde løbe ned ad Kullen
Og leve dog? Endnu har Odin Magt,
Da sine Venner han formaar at frelse.
O vidste du hvor mat og syg jeg er!
Paa Strid og Had jeg ikke mer kan tænke,
I Hjertet faar jeg aldrig mere Ro,
Men uden for mig vilde jeg saa gerne
Dog have Fred, maaske jeg kunde da
Lidt mere rolig lægge mig i Høi;
Thi du kan tro, min Tid er snarlig omme.

148 *Fjølner.*

Du skulde sove, det vil styrke dig,
Det Andet skal nok jeg besørge.

Harald.

Ak nei, jeg har jo sovet længe nok,
Jeg vaagned først ved Sværdelarmen,
Men Søvnens har ei kvæget mig,
Jeg laa og drømte om saa Meget,
Om Knud og Gorm og Thyra, nei
Jeg vil ei sove mer. O! kunde
Jeg have tænkt mig denne Stund,
Jeg vilde aldrig været Konge.

Et andet Sted i Skoven.

Palnatoke stod ene, lænende sig mod en gammel Eg.

Saa skal da Jetter altid seire!
Saa er da Asers Magt forbi paa Jord!
Dog nei, det kan, det maa ei være,
Og dog – hvad bringer vel den Dag,
Som ruges ud i dette fæle Mørke?
149 Ja, bragte den mig Heltedød!
Men Sværde vil mig ikke saare.
Da Hildur sveg os, trængte jeg
Mig ind i største Mandevrimmel,
Men kunde hverken vinde eller dø,
Og fanges jeg! nei før mit eget Sværd
Skal sende mig til Valhals Guder.
Og hvorfor ikke nu i denne Stund,
Som er min egen? Hvi fremdrives
Jeg saa? Hvad kan vel findes her?

* Uvilkaarlig fremgik Kæmpen og standsede pludselig. Hvad blusser hist? et det et
Baal?

Hvad ahner mig!

* Nærmere gik han. Ja det er natlig Lynglimt.

Hvem er vel det, som sidder der
Paa Stenen? er det ikke Harald!
Det er, det er den feige Niding, som
I Dag jeg søgte, men ei kunde finde
Fordi han fjæled sig. – Nu vel!
Saa dø da Nidingsdød, du Niding!

Ud drog han Pilen og lagde den paa Buen; *vel* vilde han sigte i Halvmørket, thi det tyktes ham som denne Pil
skulde skille Krist's og Odins Trætte.

150 *Ved Stenen.*

Harald.

Hvad er det Gule vel, som skinner hist?

Fjøl nir.

Jeg Intet ser, det er vel Luen,
Som kaster Skinnet paa et Træ.

Harald.

Men Luen skulde ikke skinne saa,
Der kunde komme En og se os her.
Jeg er saa bange, slukker Ilden!

Pilen fløi og ramte hardt under Hjertet.

Harald.

Jeg dør, o Kristus! Kristus eller Odin!
O hvilken Gud tør jeg vel dristig nævne?
Ak Ingen, Ingen, jeg maa dø allene.

151

Femte Samtale.

Viborg Thing.

Palnatoke.

I mange hundred Aar sig ei har sanket
En saadan Mandeflok i Ring,
Fra Eirarsunds den fjerne, østre Bredde,
Til Jotlands Grændseskel er ei
En Ø saa liden, ei et Syssel,
Hvorfra jo sees Mænd i Kreds;
Men heller aldrig er i Danmark holdet
Et saadant Thing, og aldrig drev
Saa stor en Nød de gamle Fædre
Til Stevne. Nys er død en Drot,
Hvis Hylding Faa af os kan mindes,
Dog før er Konger døde, og med Ret
Vi for den Døde os en ny udkaare;
Men Mer vi tabte i de sidste Tider,
Thi vore Fædres Guder tabte vi,
Først nu er Danmark høvdingløs at nævne.
152 Vi kom her, for at kaare os en Konge,
Og for at kaare Guder. Siger nu!
Hvorom skal der vel handles først:
Om Kongen, eller om de høie Guder?

Flokken.

*(med Gny.) Om Guderne, om Guderne!

Palnatoke.

Velan!
Saa vælger da imellem Krist og Odin,
Imellem ham, som blev fra Arilds Tid
I Danmark dyrket, som gav Seier
Til Fædrene, og efter stolte Liv
Paa Jord, dem favnede i Valhal;
Og ham, hvis Dyrkere vi selv
Og vore Fædre have kækt betvunget

Ved Odins Hjelp, som bruge Kors for Sværd,
Og fare ned til Helas skumle Bolig,
Hvor giftig Taage hvert et Aandedræt
Forpester, og hvor evigt Mørke ruger!
Ei Begge kan I tjene, og kun Børn,
Ei Mænd det egner saa at vakle;
Thi vælger nu med velberaadet Hug
Imellem Kraft og Svaghed, Krist og Odin!

Nogle tav, men Flere vare de som raabte:

153Ei vil vi dyrke hviden Krist,
Men Odin, Thor og Frei og Odin.

Palnatoke.

Naar det er eders faste Villje, naar
I har besluttet, at de høie Aser
Skal ene være eders Guder...

Odinkar.

Stands
Du Hedning! og forfør ei Folket,
Og bind ei Munden paa de Mange her,
Som døbttes, og som mærkedes med Korset!
Frem kristne Mænd! bekender eders Tro,
Og siger hvem det er, som I vil dyrke.

Frem traadte en Flok og sagde efter, saa som Odinkar mælte:

Paa Kristum, paa hans Fader, og
Den Helligaand vi tro, men ikke
Paa Odin, eller nogen Skurdgud.

Palnatoke.

I Mænd, som holde ved den gamle Sæd!
Som sankes vil med eders djærve Fædre
Paa Odins Bænk i skjoldbelagte Sal,
Som vil hos Freia favne eders Møer,
Som tør i Ragnarokes haarde Strid
154For Aser kæmpe, staa mod onde Jetter,
O skynder eder hen i Guders Lund!
O dvæler ei hos denne vantro Skare!
Hofgoder, I som Odin ynder! frem!
Og følge Hver, som vil i Valhal glædes!

Tause vandrede Goderne fort, hardtad al Skaren fulgte, og kun en liden Flok blev hos Odinkar.

Offerlunden.

Høit løftede sig Altret i den aflange stensatte Krinds, og Folket udbredte sig paa Sletten.

Goderne.

Smitted en vanhellig Fod
Hellige Kreds,
Hastelig visne den Fod!
Kredsen er ren.

Stenene stande i Kreds,
Tregange Tregange Ni,
Tregange drage vi rundt,
Rundt om den hellige Kreds.
Hammerens Tegn
Vier og værger.
Jette og Troid!

Viger for Hammerens Tegn!

155Kraftens hellige Sten!
Længe du stod
Øde i Gudernes Lund,
Taus og forladt;
Atter vi knæle paa Sten
Trindt om din Fod,
Odin har vundet i Nord,
Stor er din Pris.

Derpaa reiste Goderne sig og omginge Altret med Kvad.

¹ Austri og Vestri,
Sudri og Nordri,
Dværgene bære
Himlen paa Skuldre,
Saa bære fire
Stene, mod fire
Hjørner, den høie,
Hellige Sten.

² Mægtige Guder!
Skuer til Jord!
Svæv over Lunden
Venlige Njord!
Noatuns Konge,
Alternes Drot!
156Sku vores Idræt,
Lyt til vort Kvad!

En Hest droges frem.

Goderne.

³ Solen og Maanen
Skinned paa Himlen,
Straalende Freia
Skinned i Sal,
Listige Jetter
Vilde dem røve,
Hesten dem rædded,
Derfor er Hesten
Aserne kær.

⁴ Solen og Maanen
Skinne paa Himlen,
Straalende Freia
Skinner i Sal;
Jorden oplyses,
Hjertet oplødes,
Hesten det voldte,
Derfor vi offre
Hesten til Aser
Her udi Lund.

157*En Gode.*

Kniven jeg sliber,
Hvislende piber
Tørstige Sten.

En Anden.

Piblende Vædske
Snarlig skal lædske
Tørstige Sten.

Torden rullede i Skyen.

Goderne.

*(til Folket.) Aukathors Vogn!
Hører du hellige Døn?
Valhals forsonede Guder
Nærme sig. Knæl!
Bed dem med luende Andagt
Blive os nær!

Folket knælede, stærkere rullende nærmede sig Tordenen, og et mægtigt Lyn rammede Hesten.

Goderne.

*(til Folket.) Skued du Straalen,
Hvor den sig hvirvled
Ned over Kredsen,
158Sagtelig rørte
Alterets Kanter,
Hvor den med Raslen
Nedsank i Hestens
Viøde Tinding?

Hellige Guder!
Selv har I kaaret
Offeret nu.
Kniven er hvættet,
Brat vorder tvættet
Alterets Sten.

Det flyder, det flyder,
I Bollen sig gyder
Det rygende Blod,
Mod Himlen det ryger,
Mod Gudernes Borg,
Og Teignen bestryger
Den mossede Sten;
Graa var dens Lød,
Nu er den rød.
Saa staar i Kampen
Graa Væv af Stridsmænd,
Faste som Kamp,
Graa stander Væven,
Rødner i Kampen,
Skifter sin Lød.

*159(til Folket.) Skuer du Odins
Hungrige Fugle?
Hører du Ravnen
Skrige i Luft?
Vel har behaget
Mægtige Aser
Selvkaarne Offer.

Pris da de vældige
Guder i Valhal!
Drik deres Minne!
Kæmp deres Strid!

Kongsgaarden i Viborg.

Det var silde, og halvdrukken sad Svend med sine Mænd om Bordet.

Svend. Fjølhir.

Svend.

Hvor er min Fosterfader Toke?

Han tidlig gik fra fulde Horn,
Han bliver gammel kan jeg mærke,
Og elsker høit sin Nattero.
160 Men Fjølner! gamle Skælm! hvorledes
Kan det vel være, du er her?
Din Krop er dog endnu lidt ældre.

Fjølner.

Ja Konge! jeg har aldrig havt
For Skik, paa egen Mag at tænke.
En Tjener skal jo tjene, og kun slet
Det sømmer sig for ham sig selv at raade.
Mit Øie mente at det fik sit Lys
For vel at agte paa min Konges Øie,
Og prøved aldrig paa at lukke sig,
Saalænge det saae Kongens aabent.
Saa tjente jeg i trende Snese Aar
Kong Harald, saa jeg Svend vil tjene.

Svend.

Det kan jeg lide, Gamle! saa jeg vil,
At alle mine Mænd skal tænke.

Fjølner.

At Alle skulle tjene dig saadan,
Som de din Fader Harald tjente?
Om Palnatoke dig nu tjente saa,
Som Harald, var du dermed tjent?

161 *Svend.*

Hvordan? jeg er jo ikke Harald.
Sig mine Hirdmænd: de kan gaa!
Kom saa igen!

* Enstund sad Kongen og grublede frem og tilbage, som Sæd er hos vaklende Naturer,
og paa det Sidste vilde han høre sig selv, for at vide, hvad han tænkte. Hvor det dog
løber

Mig rundt i Hovedet! jeg veed
Ei om det Mjøden er, som avler
De sæere Tanker i mit Sind.
Men Toke har mig jo opfostret,
Og gjort til Konge. Skam dig Svend!

Fjølner.

Du sagde mig jo, Herre Konge!
Jeg skulde komme hid igen?

Svend.

Jeg siger, at jeg veed ei hvad jeg sagde,
Men hvad *du* sagde, var vist vel betænkt.

Fjølner.

Og skulde jeg da tale til min Konge,
Og ikke tænke først? hvad heller var
Det Ret at tale, som jeg ikke tænkte?
Det har jeg aldrig gjort, og gør det da
162 End mindre nu paa mine gamle Dage.
Kan du ei Sandhed lide i din Gaard,
Saa jag mig bort! og jeg vil bede Toke,
At give mig en Jordplet for min Arv,
Hvor jeg kan dø i Ro.

Svend.

Aa Sludder, Gamle!
Jeg mente kun, at hvad du sagde før
Om Palnatoke, var, fordi du vilde,
Jeg skulde hade ham, som du.

Fjølner.

Jeg hader ham, og hader ham med Rette,
Men hvad jeg sagde, sagde jeg, fordi
Jeg ikke under dig din Faders Afgang.

Svend.

Han har jo ikke Harald dræbt.

Fjølner.

Just ikke han, men denne Pil det gjorde,
Og Haanden som i Buestrængen trak,
Da Pilen fløi og rammede din Fader,
Den har dog og *lidt* Del deri.
Jeg kender Pilen paa sin gyldne Spidse,
Det er den samme, som min Brodersøn
163 Tog af sit Kogger til Kong Harald,
Da Æblet han af Aages Hoved skød.

Svend.

Men denne Pil dog ogsaa kunde have
Lidt Ærende hos Harald.

Fjølner.

Derom vil
Vi ikke stride, jeg var Haralds Ven
Og ældste Tjener. Jeg kun vilde,
Du skulde se, det var den samme Toke,
Som Pilen skød, og som i Dag
Gav sine Guder Skyld for Skuddet.
Jeg veed nu ei, om du kan være tjent
Med Undersaatter – dog, det Ord ei duer –
Med Kæmper, som tør dømme Kongen selv,
Og straffe ham paa deres Guders Vegne.
Tag dig i Agt! Mer siger jeg dig ei.

Svend.

Du faaer mig aldrig til at tænke,
At Toke, som har fostret mig,
Hvem Folket vilde havt til Konge,
Men som *mig* skaffed Kongenavn,
Har Ondt isinde. Veed du Noget,
Saa lad mig høre! – Hvorfor tier du?

164 *Fjølner.*

Fordi det dog jo nytter ei at tale.
Forglem at jeg har Noget sagt,
Og tro kun Toke! han forlader
Dig sikkert ei, undtagen hvis en Pil
Fra Guderne dig traf, da kunde
Han som en Asadyrker ei
Beklage dig, men maatte takke Odin.

Svend.

Hvordan? Hvad mener du med det?

Fjøl nir.

Hvad Toke mente, da han svor: en Kristen
Ei mere skulde klæde Kongestol.
Om Saxlands Keiser nu dig nødte
Til Kristendom, om selv du fandt,
Naar sære Jærtegn du beskued,
At det var godt at tro paa Krist,
Og alt for tungt at staa imod
Saa stærk en Herre; mon da Odin
Ei kunde faae det Indfald, ved en Pil
Fra Tokes Haand at nøde dig til Valhal!

Svend.

Men jeg vil ikke tro paa Krist.

165 *Fjøl nir.*

Jeg kun forstaar mig lidt paa Troen,
Og veed ei hvilken der er bedst;
Men snart er halve Danmark kristnet,
Hvad vil saa du?

Svend.

Saa faaer vel jeg
At følge Strømmen.

Fjøl nir.

Og naar den du følger,
Hvad gør saa Toke, mener du?

Svend.

Hvor veed vel jeg, hvad han vil gøre!
Din Tale gør mig hartad gal.

Fjøl nir.

Gid den dig gjorde klog, forsigtig!
Du kender Jomsborgs Vikingsflok,
Du hørte, at i Dag paa Thinge
Mer end det halve Folk sig laved til
At hylde Toke; naar han vredes
Paa dig engang, hvad saa?

Svend.

Jeg ser, at han kan vorde farlig.
Men skulde jeg vel derfor dræbe ham!

166 *Fjøl nir.*

Du skulde ligne ham; hel listig
I Dag han Kongenavnet ei
Modtog, men vilde heller bie
Til Alt blev modent. Dræbe ham,
Sig just for dig ei sømmer, men jeg mener
Du gjorde vel, om du ham bød
Til Arveøllet efter Harald;
Naar Pilen da gik rundt omkring,
Naar trodsig han ved Pilen kendtes,
Naar ikkun Haralds Venner sad paa Bænk,
Da blev vel Harald Blatan hevnet.
Du havde ingen Skyld, men du
Sad fastere paa Kongestolen.

Svend.

Men var det ei en Nidingsid
Af mig, at lokke ham i Snaren?

Fjølñir.

Saa lad ham være løs saalænge,
Til Pilen dig har naglet fast!

Svend.

Nu vil jeg sove. Mjøden og din Tale
Har rent fortumlet mig, jeg veed
Ei mere nu, hvad jeg skal tænke.

167*Fjølñir.*

Jeg ønsker dig en rolig Søvn,
Dog ei saa rolig, som Kong Haralds.

Thinghøien udenfor Viborg.

Det var ved Midienat, der Palnatoke sad gladelig paa Høien og skuede ud over Landet.

Palnatoke.

O hvilken Lyst at dvæle her,
Imellem disse gamle Stene,
Som bare Fædrene hvergang
En Skjoldung kaaredes til Konge!
O dobbelt Lyst at dvæle her
I *denne* Nats det lyse Mørke!
Se hvor de Stjerner tindre mildt,
Som hver af dem var Freias Øie!

En Skikkelse fremskrider hist,
Naar færdes Mænd vel her saa silde?

Hvem er vel du, som vanker om
I Natten, og min Ro forstyrrer?

Odinkar.

Jeg kommer for at søge dig,
Du ganger her omkring med Gammen
168I Mørket, fordi Mørket vandt,
Og om din Gammen end jeg spildte,
Da var det Ret, thi du i Dag
Har spildt min Sjels den største Glæde.
O Toke! Toke! du har kæmpet
Mod Lyset, mod den klare Sol.

Palnatoke.

Du er den Klerk, som vilde her paa Thinge
Forføre Folket til at tro paa Krist.
Ei er du en af Saxlands fule Munke,
Men dansk, og, som mig tykkes, djærv;
Hvor kunde du saa skammelig affalde
Fra Fædreguder og fra Fædresæd?

Odinkar.

Jeg er din Frænde Odinkar,
Som du jeg Aserne har dyrket,
Men tjener nu en bedre Gud.
O Toke! hvorfor vil du ikke
Oplade Øiet?

Palnatoke.

Kom og sæt
Dig her paa Stenen! vi vil tale
Om Gudernes den hellige Natur;
Thi, som mig tykkes, er du ingen Daare,
Og farer ei med usselt Gøgleri,
169Som Popo og de andre Klerke.
Jeg tror paa Aserne, fordi
Jeg troer, det er Ret, men kunde
Du vise mig, det ei var saa,
Da og min Tro jeg vilde skifte.

Odinkar.

Jeg veed det, Toke! du er ikke Hedning,
Som Andre ere det, og ei
Du Lyset trodser blind i Mørke,
Men kun i Mørket ser du Lys;
Du elsker kun de kolde Stjerner,
Og hader Solens varme Glands.

Palnatoke.

Man vorder lad og dorsk i Heden,
Naar ei den blander sig med Kuld.

Odinkar.

Naar Solen blusser hver en Morgen
I Østen frem, og Stjerner fly,
Hvad mener du vel det betyder?

Palnatoke.

Med Natten kæmper Stjerners Lys,
Som Aserne med Jetter kæmpe.
I Ragnaroke Aser skal
Med Jetter falde, endt er Nattestriden,
170Og Solen straaler frem i Glands,
Det ahner jeg ved Morgengryet.

Odinkar.

Men, naar nu Jetter kunde fældes
Før Ragnaroke, maatte da
Ei Aser og med dem forsvinde?

Palnatoke.

De maatte; men det kan ei ske,
Saalidt som Døgn kan vorde idel Dag.

Odinkar.

Kan Asernes og Norners Fader
Ei avle En, som mere tro
End Odin, Jetterne vil fælde?

Palnatoke.

Er Guddomskraften to? kan Ymers Krop
End staa, naar Ymers Æt udslettes?

Odinkar.

Det er et Jærtegn, som vi ei
Begrube, men som selv forkyndes
I vore gamle, dunkle Sagn:

Naar Jord og Alt paa Jorden græder,
Da stiger Baldur op fra Hel;
Men stiger han, da Ymers Legem
Fra Smitten renses, thi det *græd*.

171 *Palnatoke*.

Din Kløgt er større end jeg tænkte.

Odinkar.

Alfader sendte ned sin Søn,
Og Sønnen steg til Helas Bolig,
Der bandt han Jeters fæle Flok;
Men Baldur op han med sig førte,
Og denne Søn var hviden Krist.

Palnatoke.

Hel Underligt er hvad du siger,
Men Aserne! hvor bleve de?

Odinkar.

Hvor blive de i Ragnaroke?

Palnatoke.

I Hødur stige de til Gimle.

Odinkar.

Med Baldur Hødur steg fra Hel.
Kan du end spørge længer, Toke?

Palnatoke.

End spørger jeg: er Kraften to?
Kan blinde Hødur naa til Gimle,
Før did ham lyser Surturs Ild?
Kan Aser uden Kamp nedfældes,
172 Og hvem kan bundne Jetteflok
Med Fenrisulv og Midgardsormen
Udslette, naar ei stærke Thor
Og tause Vidar mere aander?

Odinkar.

Hvad mener du vel mægter bedst at lyse,
Alfaders Sol, hvad heller Surturs Ild?
Naar Aser leve, kan ei Fenrisulven
Og Midgardsormen dræbes, som du veed,
Men om nu Aserne ei faldt,
Om disse Verdens stolte Guder
Blandt Jetter lagdes fast i Baand;
Om evig dem Alfader straffed
Med evigt Liv i Surturs Lue;
Var det da ikke Ret?

Palnatoke.

Hvordan?
Kan eders Gud sig selv da pine,
Og skal det Onde aldrig dø?
Skal Baldur ei med Hødur bygge
Paa Seierstøtten? skal fra Fjelderod
Ei Nidhøg drives med sin Ormeyngel,
Og synke ned i Ginnunggab?
Skal Alt da engang Eet ei vorde,

Skal Mer end Gimle være til?
173Det er en ond, en farlig Lære,
Og trods dens fine Troldekløgt,
Jeg klarlig ser, hvorfra den stammer:
Alt længe Jetterne med Magt
Mod Aser kæmped, men forgæves,
Nu stræbe de med sælsom List
At vinde end i Ragnaroke;
De vil indbilde os, at alt
De ligge i et evigt Fængsel,
Naar vi da glemme mandig Kamp,
Og stille vores Liv hensover,
Da ødes Valhal, sorte Hel
Os griber, onde Jetter seire.

O ve os! at saa skammelig
Vi Volas dybe Kvad forglemte,
Forglemte Aserne og kun
I Templet deres Støtter æred!
Thi derfor misted vi vor Kraft,
Og Jetter Askurs Børn kan daare.
O Frænde! hjælp mig at forny
De herlige, de svundne Tider!

Odinkar.

Nei, Frænde! nei, hel vel jeg veed,
Paa *hvem* jeg tror, han sviger ikke.
Forsonet er jeg med min Gud
174Og trænger ei til Valhals Kampe,
Ei mer behøver jeg min Lid
Til Ragnarokes Strid at sætte,
Thi endt er Jetters onde Magt
Og knust er Midgardsormens Hoved.

Palnatoke.

Det mener du? har du da glemt
Det gamle Sagn om Thor og Yme,
Som ender med de mærkelige Ord:
Vel sige Mænd, da Thor sin Hammer
Udkastede, blev Ormens Hoved knust;
Men det er sandere at sige,
At Ormen ligger end i Hav,
Og vinder sig om alle Lande!
O! tro ei disse onde Løgne,
Lad dig ei daare af en Glands
Der blænder, men vor Kraft fortærer!

Odinkar.

Ei dræbes Kraften, skønt ei mer
Den mæler høit i Vaabengnyet;
Den virker stille, inderlig,
Og dræber daglig onde Jetter.

Dog - klart jeg ser, det nytter ei
At ville dig til Kristum føre,
175Du er stadfæstet i en vildsom Tro
Og ingen Størke mægter dig at rokke:
Ei vil jeg dømme, thi jeg vil ei dømmes,
Og vel jeg veed din Hug er ikke ond,
Men syndig er din Id og dertil daarlig,
Thi medens Kristi rene Lære du
Vil standse, prøver du at stille
Selv Tiden i sit Løb; den visne Urt
Skal paa dit Vink med friske Blade prange.

O Daare! mener du, fordi
I Dag de gamle Guder seired,
At længe deres møre, raadne Stol
Kan staa, før helt den sønderbrydes?
Se dig omkring! fra Romaborg
Til Eideren har Kristus vundet.

Palnatoke.

Men her i Norden, Asers Hjem,
Her, hvor den høie, prude Lære
Er groet mellem Klipper frem,
Kan den vel og som Klippen stande.

Odinkar.

Jeg ærer Fædrene i Nord,
Og jeg beundrer dem, som kunde
I Mørket saadant herligt Glimt
Opdage, men det er jo svundet.
1761 Norrig og i Svithjod selv
De Fleste tro paa egen Størke;
Men Mange ogsaa tro paa Krist
Der, som i Danmark.

Palnatoke.

Er vel Glimtet,
Som du det kalder, svundet her i Nord,
Fordi hel Faa det skue nu omtide?
Er Solen og forsvunden, naar i Sky
Den hyller sig, ja selv naar den nedsynker
Ved Aftenstid? Dog - var det endog saa,
At Kristus kunde vinde her i Norden,
Da stander Jomsborg dog, og kan dens Kæmper
End ei, som er min faste Tro,
Indsætte Odin i sit Odelsrige,
I deres Æt dog vist et Skin af Nord
Skal leve evig.

Odinkar.

Evig, Daare!
Det vorder lagt i Høi med dig.

Palnatoke.

Saaledes stode disse gamle Stene
I gennem mange hundred Aar,
Naar Storme sused gennem Skoven
1770 og rev fra Jord den stærke Eg,
Da stode de, kun Mossets Trævler
For Vinden svaied hid og did.
Saa kan vel ogsaa Jomsborg stande,
Den store Sten, som jeg har reist;
Thi den har ingen Rod i Jorden,
Den staar kun paa den, og først da,
Naar Jorden revner, kan den synke.

Odinkar.

Ja du har *sagt* det, Spaadom er din Trods,
Thi som jeg stod og stirrede mod Himlen,
Da saae jeg underlige Stjernesked
Og sæere Syner, som mig Aanden siger
Stadfæste dit forvovne Spaadomsord.
Ja, Jorden skal sit Svælg oplade,
Og der skal Jomsborg synke ned,

Og vore Ætmænd skal ei vide,
Hvor fordum stod den stolte Borg.
Naar da en Saga dem fortæller
Om denne Nat og dine frække Ord,
Da skal de korse sig med Gysen,
Og knæle dybt i Støv for Krist.

178

Sjette Samtale.

Jomsborg.

Ene, fordybet i sig selv, sad Palnatoke i Salen med et runedækket Skjold for sig paa Bord, og ei mærkede han, at Vagn var indkommen. Et Aar var henrunden, siden Vagn drog til Bretland, og nu stod han længe, stirrede taus og forundret paa den Gamle, indtil han paa det Sidste maatte udbryde:

I Guder! hvem er denne Olding,
Som sidder hist, nedbøiet over Skjold?
Er Palnatoke død? er det hans Drauge,
Som sidder her ved Midjedag?
*Nærmere gik han. Er du dig selv, den stærke Palnatoke?

Palnatoke.

Hvem tør forstyrre her min Ro?
Jeg er jo død og lagt i Høien,
179Og sover paa det gamle Skjold,
Som før jeg bar i Sværdelegen,
Og drømmer om mit Liv paa Jord,
Om Aserne og deres Kampe.
De Spyd, som fordum bare Odins Sal,
Har grumme Jetter nu omstyrtet,
Og Tagets blanke Skjolde rulled ned,
Ei Aser og ei Valhal kan jeg finde,
Og derfor maa jeg Arme ligge her.

Vagn.

O løft dog Hovedet, og se mig, Toke!

Palnatoke.

Hvi stander der du unge Mand, med Sværd
Ved Lænden, klædt udi den haarde Brynje?
O skynd dig! lad dem hurtig smedde om
Til Hakke og til Spade! grav i Jorden!
At du kan blive kendt med den,
Og faae den til at favne venlig
De trætte Ben, naar du blir lagt i Høi,
Thi der er intet, intet Valhal mere.

Vagn.

Hvad? Toke! har en Seidmand koglet
Udaf dit Sind den høie Kløgt,
Som gennem hver din Idræt skinned
Og lagde Kæmpekraft i hvert dit Ord?
180O! har du glemt, at du er Palnatoke,
At jeg er Vagn, hvem du har lært
De høie Aser at tilbede,
Og at forstaa de gamle Kvad?
O vaagn dog op af denne onde Dvale
Der tifold værre nævnes maa end Død!

O! kan du ikke længer Noget mindes?

Nu løftede sig Palnatoke, som vækket af hin dybeste Søvn.

Palnatoke.

Jo, raske Vagn! nu mindes jeg
Fuldvel mig selv og dig, men ofte
Det med mig er saa underligt,
Jeg ikke veed, hvad selv jeg mæler.
Henværet er min fordums Kraft,
Og jeg er vorden svag og gammel.

Vagn.

Er jeg maaske ei heller mere ung?
Har mange Aar maaske i Bretland
Jeg sovet hen? Jeg kunde selv mit Vid
Forlise ved et saadant Jærtegn.

Palnatoke.

Ja, Frænde! det er vist et Jærtegn,
Som varsler om de store Guders Fald.
181Kom! sæt dig hos mig ned paa Bænken!
Da skal du lære, hvi saa brat
Min Størke og mit Mod jeg tabte.

Du saae, hvor stærk og fro jeg var,
Da sidst vi skiltes her i Jomsborg.
Jeg stirred efter Snekkens Mast,
Indtil dens Top var hel forsvundet,
Da saae jeg ned paa Bølgen hist,
Som vælter sig mod Borgemuren,
Men rokker ei den mindste Sten;
Jeg talte mine Aar, mig tyktes,
At som en Mur jeg trodsed Tidens Strøm;
Jeg skued hen mod Danmarks Kyster,
Min Fostersøn kom mig i Hug,
Og gladelig jeg der ham skued sidde
Paa Kongestolen, høie Aser tro;
Og denne Svend, hvem nys jeg gjorde mægtig,
Han har til Løn nu gjort mig svag.

Vagn.

Den Svage! hvad kan han vel gøre?

Palnatoke.

Det Svage mægter Intet ved sig selv,
Men naar det Stærke Man behøver,
182Det virker meget ved Uvirksomhed.
Hvis Nogen griber fast om Sivet,
Og tror, han har en Vidje i sin Haand,
Hvad da?

Vagn.

Da skuffes han, som du,
Ifald du mente, Svend var kraftig,
Men selv han ikke vorder svag.

Palnatoke.

Naar han i Vidjen kun saae Livets Redning,
Han blev det dog maaske.
Dog her er ei om eget Liv at tale,

Hel ofte har jeg ingen Redning set,
Og aldrig dog jeg svag har gruet,
Men denne Gru, som jeg saa kæk forjog,
Nu hævner sig paa mig i Alderdommen.

Jeg saae i Svend den sidste friske Gren
Paa Skjoldungættens tørre, møre Stamme,
Jeg mente, at af den et Ror
Til Danmarks Skib end kunde skæres,
Til Skibet, som de gamle Guders Hær
Til Asgard atter skulde bære,
Men som blev tumlet om i Hav
Af Sønden og af Nordenvinde.
Det gamle Ror jeg smed i Hav,
183Og stræbte glad det ny at raade,
Det bøied sig for Vindepust,
Jeg nær var faldet selv i Havet;
Jeg maatte slippe det af Haand,
Og nu omtumles atter Skibet,
Jeg gruer for hvert Øieblik
At se det synke ned i Svælget
Med Valhals Guder og med Nordens Kraft.
Se! det har Svaghed gjort, og jeg
Er hurtig vorden svag og gammel.

O, hør det Vagn! min Fostersøn,
Hvem jeg har sat paa Kongestolen,
Har villet myrde mig med Svig.
Til Haralds Gravøl bød han mig,
Og vilde gjort det til mit eget.

Vagn.

Og end du nøler! end du ei
Har knust den usle, feige Niding!
O! har da Jomsborg ingen Mand,
Som hævne vil sin svegne Høvding?
Ved Mjølner og ved Asathor...

Palnatoke.

O ti, min Søn! o sværg ei saa!
Hvad Norner skar, kan Ingen slette,
184Og vist er det ei Mandeværk,
At Odins Æt er saa hentæret,
At Knud og at Guldharald faldt,
At Svend nu ene er tilbage.
Skal jeg da med min sidste Kraft
Vel Skjolds den sidste Ætmand knuse?
Maaske han vorder dog endnu
Hvad ikkun ene *han* kan vorder.
Og sker det ei, da maa det sandes:
At Asers Vælde er forbi,
At hviden Krist dem har betvunget.

Vagn.

Har du dit eget Jomsborg glemt?

Palnatoke.

Saalænge jeg var stærk, da mente
Jeg, Intet bøier Jomsborgs Størke;
Men da selv jeg er blevet svag,
Hvad kan da ikke Jomsborg vorder!
Hvad er vel stærkt, som Ygdrasil!
Og Orme dog den undergrave.

O! kunde du i Borgen vorde Høvding,
Da sank med mig i Graven ei mit Haab;
Men, Sigvald – nu jeg kender ham tilfulde,
185Hans Kløgt er Jettekløgt, og dog
Blev han ei Høvding, ødtes Borgen,
Thi han har vundet Flokkens Gunst.

Vagn.

Jeg kan ei lyde Sigvald.

Palnatoke.

Vil du slukke
Det sidste Glimt af Haab, jeg har i Døden:
At du engang, naar Sigvald vorder kendt
Af Alle, som af os, kan vorde Høvding?
O lov mig, Vagn! du stævner ei herfra,
Saalænge Jomsborg eier *gæve* Kæmper!

Vagn.

Jeg lover Meget, men jeg lover det.

Palnatoke.

Du lover det! jeg veed du holder Løftet,
Og dog det end mig bæres for,
At du ei bliver her ret længe,
Naar jeg er død; men derfor vil
Jeg ikke heller lægges her i Høien,
Til Fyn du føre skal mit Lig,
Og jorde det hos Olufa, mig tykkes
Jeg der vil være nærmere ved dig.

186*Vagn.*

Dit Jomsborg vil du selv forlade, Toke!
Maa da og ikke alle dine Kæmper fly?

Nu indtraadte Sigvald med et Sendebud fra Svend.

Sigvald.

Her er en Dansk, som søger dig,
For onde Tidender at bære.

Palnatoke.

Hvad Tidende kan længer nævnes ond?

Sendebudet.

Til dig jeg flygted, for i Ro at dyrke
De høie Aser, thi din Fostersøn
Har taget ved den kristne Sæd,
Og byder den i alt sit Rige;
Men Asers Alter styrter han omkuld.

Palnatoke.

Min *Fostersøn* omstyrter Asers Altre!
Nu, Krist! nu vinder du i Nord.

Enstund henfaldt han i dyb og mørk Taushed, men løftede sig omsider pludselig, og kvad:

¹ 187Høit blæser Heimdal,
Horn er i Luft,
Odin rider til

Mimers Brønd.

2 Høit galer guldkammet
Hane, og vækker
Hærfaders Kæmper;
Sodbrune Hane
Galer i Helas
Sale forneden.

3 Vist maa jeg ile,
Ile at stride
Hisset paa Vigrids
Luende Slette,
Her er det ude.

(til Vagn)

4 End kan du skue
I mine Hænder
Hellige Mærke,
Rist nu med Sværdsod
188Dybt gennem Huden!
Da skal med Blodet
Aanden udfare.

Førstegang var det, men og sidste, at Vagns Haand skjalv om Sværdehjaltet, han ristede, og Palnatoke nedsank livløs.